ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ μας

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ● ΕΤΟΣ ΙΗ΄ ● ΑΡ. ΦΥΛ. 205 ● ΜΑΪΟΣ 1995 ● ΓΙΑΝΝΙΝΑ - ΣΙΝΑ 4

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΑ

ΤΟ ΚΙΤΡΙΝΟ ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Ο φετινός Μάρτης, με τους ...ματούς και παγερούς βοριάδες του, επιβεβαιώσε, για μια ...κμη φορά, τον κακό του χαρακτηρισμό. «Γδάρτης και παλιοκάφτης». Στην απαλάδα του Φλεβάρη, έδειξε την αγριότητά του. Θάλεγε κανείς, πως ...χει μια ζηλόφθονη κακεντρέχεια του Μάρτη προς τον «πάτρο» Φλεβάρη που, «όσο ...ν Φλεβίσει», φέρνει τα πρώτα ανοιξιάτικα μηνύματα. Με την «...λοσυνάδα» του, συνήθως, ο Φλεβάρης ξεγελάει τις ανυπόμονες αμυγδαλιές, τις κρανιές ...ι τα ασήμαντα, λιλιπούτεια αγριολούλουδα, να σκορπίσουν τα χρωματιστά τους χαμόγελα στο περιβάλλον και τη ...η. Είναι οι «σ(υ)χαρικιάρηδες» της άνοιξης και οι προποδοτές της αναγέννησης της Φύσης, στον καινούριο ετήσιο κύκλο της.

Κάποια μέρα, μέσα του Μάρτη, από ένα ξέφωτο του συννεφιασμένου ουρανού, ξεπρόβαλε ...ος λαμπρός ήλιος. Μειωμένη ...ύστασιά του απ' τον παγερό ...ρό, ωστόσο φωτεινός κι αισιόδοξος. Βρέθηκα στη βεράντα ...ου σπιτιού μου, σ'ένα τετ α τετ ...με τον ήλιο. Επιθυμητός ύστερα ...πό τόση στέρηση τους χειμωνιάτικους μήνες (Την Αρίστη, ...ν χειμωνιάτικους μήνες, ο ...ος τη φωτίζει μονάχα λίγες ...ρες).

Μέσα από μια πεντακάθαρη ...υδόσφαιρα, η έντονη φωτεινότητα του ήλιου φώτιζε τη γύρω ...ριοχή. Θα μπορούσε να πει ...ίς πως ήταν μια έκφραση ...αιοδοξίας. Μια φωτεινή άποψη της καθημερινότητας. Το ...ίδιο τοπίο, τα ίδια σπίτια, βουβά ...ν ανέκφραστα, η φωνή κάποιου ...ρωποδοτου, η σιλουέτα κάποιου κινούμενου ανθρώπου, το λάμψη κάποιου κόκορα να διαλαλεί πως υπάρχει ζωή γύρω, κι ας ...ι φαίνεται, έστω περιορισμένη. ...ιόμπτα κάποια μπουχαριά αντιπαρέκονται στο βοριά, που κάνει ...ο πανηγύρι του τους γκρίζους καπνούς απ' τ'αναμμένα τζάκια.

Μια ματιά μου, τριγύρω, διαπιστώνει το ξεκίνημα της ανανέωσης της ζωής. Η Φύση κυοφόρησε τα σπέρματα του θανάτου της, τους χειμερινούς μήνες, για να τα φέρει στη ζωή, σε μια αναγέννησή της. Φθινόπωρο, χειμώνας, άνοιξη, φθορά, θάνατος, αναγέννηση. Ο αιώνιος, αδιατάρακτος κύκλος της Φύσης και της Ζωής. Το γλυκό, ανοιχτοπράσινο χρώμα της ταπεινής χλόης, που καλύπτει κάποια σιαδαράκια και χέρσες χωραφιές που ξανοίγονται μπροστά στά μάτια μου, είναι το ξεκίνημα του πράσινου πανηγυριού. Ο καιρός με τα χαμηλά και υψηλά βαρομετρικά του ακολουθεί τη δική του πορεία. Η γη που κυοφορεί στα σπλάχνα της και γαλουχεί την πράσινη φύση, έχει τους δικούς της νόμους. Γι αυτό, τούτην την εποχή, έχει στήσει το δικό της χορό. Πρωτοχορευτής, το ταπεινό χορταράκι απλώνει πράσινα ταπέτα στις χωραφιές, στ' ακρινά των δρόμων, στα ξέφωτα, παντού. Όταν, με το καλό, τους επόμενους μήνες έρθει η Βασίλισσα - Άνοιξη, η υποδοχή πρέπει να είναι μεγαλόπρεπη. Πράσινο, χρώματα, ευωδιές, αηδονολαλήματα πρέπει να τη χειροκροτήσουν.

Σ' αυτό το σκηνικό της μέρας, η έκπληξή μου είναι το κίτρινο αγριολούλουδο. Ούτε μια σπιθαμή μπόϊ, ριζωμένο πάνω σε μια σκαλιστή γωνιακή πέτρα του ερειπωμένου, απέναντί μου, σπιτιού. Ανύπαρκτο, σχεδόν, φύλλωμα, με τους μίσχους διακλαδιστούς που στην κορυφή τους φέρουν κίτρινα, κατακίτρινα λουλουδάκια. Το σπίτι, κάποτε, είχε τους ανθρώπους του, που είχε ζωή. Είχε την ιστορία του, όπως κάθε σπίτι. Θεμελιωμένο στέρεα από έμπειρους τεχνίτες και διακοσμημένο με την ονειροφαντασία των ανθρώπων που στέγαζε. Έστεκε ολόρθο σε πείσμα του χρόνου και των καιρών. Όσο η φροντίδα και το χάδι των ανθρώπων του παράστεκαν, συνέχιζε την ιστορία του. Είδε τη ζωή και το θάνατο, αλληλοδιάδοχα. Σκίρτησε από τις χαρές και τα γιορτάσια. Πόνεσε στις λύπες και τις κακοτυχίες. Μα έστεκε. Έστεκε γιατί στέγαζε την ανθρώπινη ζωή. Την προστάτευε. Ώσπου μια μέρα το μεγάλο κλειδί της εξώπορτας τη σφάλισε. Η ζωή είχε λιποτακτήσει. Κι από τότε το μαράζι του βωβού σπιτιού άρχισε σιγά-σιγά να τρώει τα σωθικά του. Δεν είχε νόημα να στέκει όρθιο. Δεν είχε προορισμό. Δε στέγαζε ανθρώπινη ζωή. Δεν άκουγε ανθρώπινες λαλιές. Έγινε τάφος. Έγινε σωρός πέτρινος, άμορφος, νεκρός. Όπως νεκρό είναι κάθετι που δεν έχει νόημα, δεν έχει σκοπό στη ζωή.

Το κίτρινο αγριολούλουδο μαγνήτιζε τη ματιά μου και τη σκέψη μου. Όσο το έβλεπα να ανεμοδέρνεται στο βοριά, λαχτάριζε η ψυχή μου. Έλεγα πως ο αέρας θα το εκμηδενίσει. Κι όμως έστεκε αγέρωχα. Αδιάφορο στη σκληράδα του Μάρτη, χαίρονταν αυτό το λίκνιμα του αγέρα κι απαντούσε με τα κίτρινα χαμόγελά του.

Κάποια στιγμή, σα να 'νιωσε την αγωνία και τις σκέψεις μου,

Συνέχεια στη 2η σελίδα

ΤΟ ΚΙΤΡΙΝΟ ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

έτσι όπως το κοιτούσα επίμονα, με καθησύχασε:

— Μη φοβάσαι. Δεν κινδυνεύω. Με την ευλυγισία που έχω, αφήνω το βοριά να προσπερνά. Δεν αντιστέκομαι. Στη αντίσταση υπάρχει σύγκρουση και ζημιά.

Βρήκα λογική την απάντησή του. Ωστόσο, ξεθάρεψα κι εγώ και ρώτησα:

— Μα καλά λουλουδάκι μου, τόσος τόπος γύρω μας γιατί προτίμησες αυτή τη θέση; Είναι τόσο εκτεθειμένη κι άχαρη. Τίέχει να σου δώσει μια πέτρα, πάνω στην οποία ρίζωσες; Απ' ότι βλέπω, λίγα λιανολίθαρα και υπολείμματα σοβά υπάρχουν γύρω σου. Πώς ζεις χωρίς χώμα, χωρίς νερό, χωρίς πράσινη συντροφιά γύρω σου, πάνω σ'ένα πεθαμένο ερείπιο σπίτι; Γιατί γελάς;

— Γελώ με τις απορίες σου. Δεν έχεις δει, άλλοτε λουλουδάκια σαν και μένα ή άλλα φυτά να φυτρώνουν πάνω σε πέτρες ή σε βράχους, στην άκρη των δρόμων και σ'άλλα απόμερα μέρη; Απορείς εσύ, που μια ζωή, από παιδί ακόμα, βλέπεις ριζωμένα στους αρμούς αυτού του μόνου όρθιου τοίχου στην κορυφή του οποίου όρθωσα εγώ το κορμάκι μου, δυο γιασεμιά, που κάνουν μώβ λουλουδάκια, μόνο και μόνο για να συγκρατούνται στο κενό. Αυτά δεν έχουν ούτε χώμα, ούτε νερό, ούτε σοβά ακόμα. Κι όμως ζουν, παράλληλα με την δική σου ζωή. Η φύση μας προίκισε με πολλές δυνατότητες. Κι εγώ όπως και τα γιασεμιά, αντλούμε δύναμη ζωης από την ατμόσφαιρα, τον ήλιο, τη δροσιά της νύχτας, την ομορφιά του σύμπαντος.

Μεσολάβησε μια ολιγόλεπτη... εκεχειρία. Προσπαθούσα να συλλάβω.... τα ασύλληπτα. Το κίτρινο αγριολούλουδο μάντεψε την προσπάθειά μου και συνέχισε:

— Προηγούμενα χαιρόσουνα το πράσινο στις χωραφιές. Σ' αυτές υπάρχουν χιλιάδες άσπρα λουλουδάκια της φτένγας κι άλλες χιλιάδες λουλουδάκια κίτρινα σαν και μένα. Είναι δικά μου αδελφάκια. Αυτά προτίμησαν να διακοσμήσουν το πράσινο. Κι είναι πράγματι, τόσο όμορφα άσπρα, κίτρινα σε πράσινο φόντο. Εγώ ξέκοψα απ' όλα αυτά και προτίμησα τούτη την περίοπτη θέση. Θέλησα να φέρω μήνυμα στο περιβάλλον μου. Το μήνυμα της Άνοιξης, το μήνυμα της ζωής, κόντρα στη δύναμη του βοριά και τη σκληράδα του Μάρτη. Μήνυμα, ακόμα, πως σε τούτο το ερειπωμένο σπίτι μπορεί να ξανανθίσει η ζωή, αρκεί να ριζώσει πάνω στηρημαγμένη πέτρα η Ελπίδα. Ο άνθρωπος έχει κι αυτός πολλά χαρίσματα της φύσης, αυτός είναι, στο περιβάλλον μας, ένας γίγας. Ένας γίγαντας σκεπτόμενος, με συναισθήματα, με νου και καρδιά όπως λέτε εσείς οι άνθρωποι, τα προνομιακά πλάσματα του πλανήτη μας. Εμείς τα εφήμερα πλασματάκια υπάρχουμε για να στολίζουμε το διάβα του και να χρωματίζουμε όμορφα τη ζωή του.

Εκστατικός από τη ....φιλοσοφία του κίτρινου αγριολούλουδου, προσπάθησα να το πλησιάσω. Πήγα κοντά του προσεκτικά, όσο μπορούσα, κι είδα τη χαρά του, γι αυτή μου την παρουσία, απ' τον τρελό χορό πούκαναν τα αδύνατα κλωναράκια του στο φύσημα του δυνατού βοριά.

— Ήρθα κοντά σου, για να σε θαυμάσω και να μου πεις τ' όνομά σου, είπα:

— Χα, χα, απάντησε με χάρη. Αυτά είναι ανθρώπινες συνήθειες. Εμείς δεν έχουμε δημοτολόγια. Ξεχωρίζουμε μόνο με τα χρώματά μας. Εγώ ανήκω σ' αυτά που λέτε εσείς αγριολούλουδα. Χιλιάδες αγριολούλουδα, απέριττα, ταπεινά, που στολίζουν τ' ανθογυάλι της γης με τη μαγεία των χρωμάτων μας, της ευωδιάς και της αγάπης μας για όλα τα πλάσματα της γης.

Αλήθεια, δεν ξέρω πως οι δικοί σας βοτανολόγοι, που ασχολούνται με μας, με βάφτισαν. Έχω ακούσει απ' τους ανθρώπους εδώ του χωριού, από παλιά, να με λένε Σταφ(υ)λάκο. Και ξέρεις γιατί; Γιατί, λένε, όταν εγώ και τα χιλιάδες αδελφάκια μου στολίζουμε κάθε γωνιά γης, όπως φέτος, θα υπάρχει πλούσια σταφυλοπαραγωγή κι απομένως «κρασοκατάνυξη». Αυτό παρατήρησαν οι άνθρωποι του χωριού. Λοιπόν, μη ξεχάσεις να πιείς ένα ποτήρι, σαν μνημόσυνό μου. Εγώ δεν θα υπάρχω τότε. Είμαι, βλέπεις, εφήμερο....

Τέλος Μάρτη 95

Σ.Σ.

ΕΝΟΤΗΤΑ

ΧΡ. Γ. ΚΑΡΒΟΥΝΗ

Επιτρέψτε μου φίλοι καλοί να στείλω χαιρετίσματα σ' όλα τα Ζαγοροχώρια! Τι κι αν γίνω γω ντελάλης. Το μήνυμα να φτάσει.... Δεν υπάρχει καιροί για κλάματα ούτε καιροί ν' ακούμε: Και τα βιολιά στο τόπο... Μα της γραφής μου το ποτό κερνιέται με το δικό μου τρόπο.

Ήταν αυγή, χαράματα, αντίκρυ στα βουνά μου που κάθισα σε μια ψηλή ραχούλα.

Κι ακούω βογγητό ανθρώπινο και κόκκαλα να τρίζουν. Έσμιγαν τα βόγγο των πεύκων μας το τρίξιμο των οξιών μας.

Έφταναν στο κορμί μου και σαν από καρφιά πονούσα.

Ο αέρας ήταν δροσερός σαν γνώριμος από χρόνια πολλά μου μίλαγε και ησύχαζε ν' ακούσω να το αισθανθώ καλά αυτό το κλάμα.

—Τ' έχεις μανούλα των χωριών και κλαίς;
Τ' έχεις κι αναστενάζεις;
Μήπως σε πίκρανε ο γιός,
μήπως σε πίκρανε η κόρη;
— Το δάκρυ παιδί μου κι ο αναστεναγμός
δεν είναι από τέτοια πίκρα.
Ρήμαξε το τόπος, οι Εκκλησιές
ρήμαξαν αυλές και σπίτια
.....
—Μη ματακλάψεις μάνα μου γλυκειά
θα πεταχούμε εμείς —πεντέξι παληκάρια—
στις κορφές!
Να τους το κρίνουμε, ν' ακούσουν
τα Σαρανταέξι τα χωριά
να συνταχτούν σε μια τρανή αλάνα.
η ίδια να τους πεις αυτά τα ψυχωμένα.
Ζαγοροχώρια όμορφα
στα κρύα νερά λουσμένα
πιάστε τα χέρια σφιχτά
ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ ΔΥΝΑΤΑ.
έστω και με τα φτερά σπασμένα...
Οι αετοί όταν πληγώνονται
δεν πέφτουν στ' απόσκια χαμηλά
τηράν τον ήλιο τους ψηλά
κι όλο ψηλά... ψηλά... ανεβαίνουν.

Σαν από ύπνο ξύπνησα, τινάχτηκα επάνω και 'στειλα κι εγώ αυτό μου τη γραφή σε καλοσυνάτους Ζαγορίσιους, για να τηρήσουμε μια υπόσχεση: Σταθερά τα βήματα στην ΠΡΑΞΗ και με ΕΝΟΤΗΤΑ!!!

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΣΤΗ ΛΑΪΣΤΑ

Ο παραδοσιακός ξενώνας της κ. Νίκης Βέη, οργανωμένος με όλες τις ανέσεις και με άριστη περιποίηση, υποδέχεται καθημερινά τουριστες ντόπιους και ξένους. Ταυτόχρονα λειτουργεί στη Λάιστα και το ξενοδοχείο ΡΟΜΠΟΛΟ με 17 κλίνες. Το εστιατόριο, καφενείο και μπαρ του ξενοδοχείου είναι πολύ καλά οργανωμένα. Ο πεπειραμένος στους μεζέδες και φαγητά κ. Μιχάλης Τζαμπούρας, που έζησε πολλά χρόνια στην Ξάνθη και Καβάλα, επαναπατρίστηκε και ανέλαβε τη δική του χείρησή τους (εστιατόριο-μπαρ). Χάρη στη μεγάλη πείρα του στα παραδοσιακά και σύγχρονα φαγητά υπόσχεται ότι όσοι περάσουν από τα χέρια του θα μείνουν κατευχαριστημένοι.

Παράλληλα και τα δύο παντοπωλεία, του κ. Μπόνιου και κ. Σχοινάρου είναι έτοιμα να προσφέρουν στον κάθε πελάτη ό,τι χρειαστεί. Το νερό της, που εξετάστηκε από το χημείο του κράτους και βρέθηκε ενώ από τα καλύτερα της Ελλάδας καθώς πίσης και το άριστο κλίμα τους δίνουν νέα ζωή.

Είμαι βέβαιος ότι αυτοί που θα περάσουν τις γιορτές του Πάσχα στην Λάιστα θα προτιμήσουν να παραμείνουν όλο τοκαλοκαίρι. Εξάλλου είναι η Ελβετία της Ελλάδας, ο Πάπιγκος χιονισμένος σας περιμένει να το απολαύσετε

Ξενοδοχείο ΡΟΜΠΟΛΟ τηλ. 0653 81457
Ξενώνας «ΝΙΚΗ ΒΕΗ» τηλ. 0653 81210

Χ.Α.Β.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ CAMPUS: ΜΙΑ ΠΝΟΗ ΝΙΟΤΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Από την Ελένη Παγκρατίου, αρχιτέκτονα

Γνωστό το Ζαγόρι για τις ομορφιές του, την πλούσια παράδοση και πολιτιστική κληρονομιά. Μια πραγματική όαση μέσα στον ολοένας υποβαθμιζόμενο ελληνικό χώρο.

Γνωστά όμως και τα προβλήματα του: εγκατάληψη, οικονομική καθυστέρηση, πληθυσμιακή απογύμνωση 45 χωριά με συνολικό μόνιμο πληθυσμό 2.500 κατοίκους, κι αυτοί με μέσο όρο ηλικίας 60-70 χρόνων. Η πυραμίδα των ηλικιών εδώ θα αναποδογυρίσει. Πώς μπορεί ένα πυμετέχει σ' αναπτυξιακές διαδικασίες μια περιοχή με τόσο ολιγάριθμο και γηρασμένο πληθυσμό;

Η αλήθεια είναι ότι τα τελευταία παρατηρείται μια συνεχής βελτίωση σ' ότι αφορά τα έργα υποδομής.

Οποιαδήποτε όμως υποδομή αποτελεί άχρηστο εργαλείο, αν δεν το χρησιμοποιήσει κατάλληλα η ανθρώπινη πρωτοβουλία. Γιατί ανάπτυξη δεν σημαίνει μόνο δρόμοι, κτίρια, φως, νερό, τηλεπικοινωνίες. Ανάπτυξη σημαίνει κυρίως ανθρώπινη δραστηριότητα, τοπικές πρωτοβουλίες, φαντασία, όρεξη για δουλειά και οράματα για το μέλλον. Κι όλα τα παραπάνω είναι χαρακτηριστικά της νιότης, που λείπει από το γερασμένο Ζαγόρι.

Παρ' όλα αυτά, φαίνεται ότι η κατάσταση δεν πρέπει να μας αποπροσανατολίσει. Εδώ και λίγα χρόνια άρχισε να διαφαίνεται μια προοπτική λύσεώς αυτής της τόσο πολύπτυχης και τόσο ξεχασμένης περιοχής. Κάθε χρόνο όλο και κάποια σπίτια αναστηλώνονται, όλο και κάποια μικρή επιχείρηση ανοίγει (μικρά ξενώνες, εστιατόρια, βενζινάδικα). Όλο και περισσότεροι νέοι ασχολούνται με τον ενδεχόμενο να μείνουν και να δουλέψουν στο χωριό.

Φυσικά όλα αυτά δεν είναι ούτε εύκολα ούτε απλά. Κανείς δεν ξέρει με σαφήνεια τι πρέπει να γίνει, ούτε και οικονομική άνθιση να δει ο τόπος και συγχρόνως να προστατευθεί από την αδηφάγο ανάπτυξη. Η διαδικασία είναι αργή και χρειάζεται κι απαιτεί συμμετοχή και ευαισθητοποίηση.

Αφ'ετέρου σ' αυτή τη συμμετοχή και ευαισθητοποίηση στοχεύει ο κύκλος των Ευρωπαϊκών Campus.

Θα τα λέγαμε για την ακρίβεια "Εργαστήριο Πεδίου" όπου για ένα χρονικό διάστημα (3-4 εβδομάδες), νέοι φοιτητές απ' όλη την Ευρώπη, σε συνεργασία με τους τοπικούς, δουλεύουν πάνω σε θέματα που απασχολούν την περιοχή και που έχουν σχέση με το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και την ανάπτυξη.

Ο θεσμός ξεκίνησε το 1991, με πρωτοβουλία του Μεσογειακού Κέντρου Περιβάλλοντος της Avignon στη Γαλλία, και με δύο μέχρι τώρα βασικές κατευθύνσεις: το Περιβάλλον και την Αρχιτεκτονική κληρονομιά.

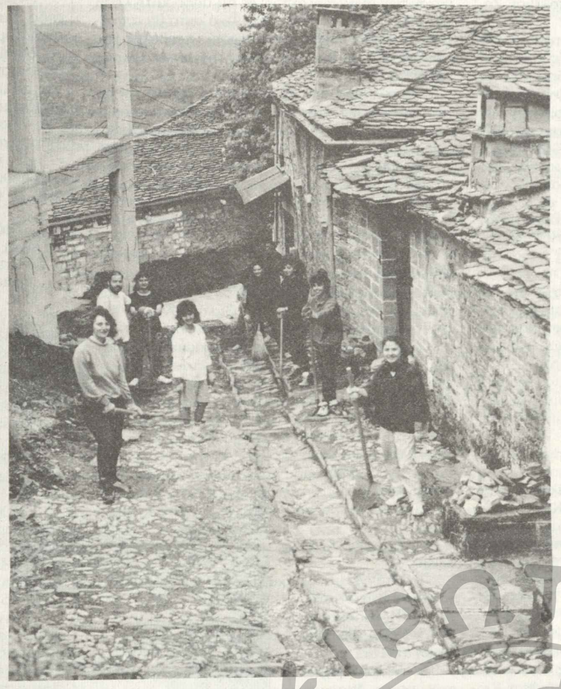

Στο Ζαγόρι πραγματοποιήθηκαν ήδη τρία τέτοια Campus: το 1992, το Campus Περιβάλλοντος και το Campus Αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και το 1994, το Campus Αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, με φορείς υλοποίησης το Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου, την Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το ΤΕΙ Ηπείρου.

Επί ένα περίπου μήνα, νέα παιδιά επεξεργάζονται θέματα που μπορούν να συνεισφέρουν στην ισορροπημένη ανάπτυξη του τόπου.

Σ' αυτό το διάστημα με τη βοήθεια έμπειρων ειδικών έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν αρκετά καλά την περιοχή να έλθουν σ' επαφή με τους ντόπιους και τους αναζωογονήσουν με τις ιδέες και προτάσεις τους.

Σαν ευρωπαικό μελίσσι, εργάζονται με όρεξη κι ενθουσιασμό, γνωρίζονται μεταξύ τους, ανταλάσσουν τις εμπειρίες τους, προβληματίζονται και προσπαθούν να δώσουν λύσεις.

Η δουλειά σους, μπορεί να είναι από θεωρητική μέχρι εντελώς πρακτική (εθελοντική εργασία για επισκευές αρχιτεκτονικών μνημείων).

Τ' αποτελέσματα για τον τόπο πολλαπλά και σε πολλά επίπεδα:

— Ήδη το γεγονός της υλοποίησης των Campus, ενισχύει οικονομικά τις μικρές επιχηρήσεις της περιοχής (ύπνος, εστίαση, μετακινήσεις).

— Οι αναστηλωτικές εργασίες, όσο περιορισμένης κλίμακας κι αν είναι, δίνουν μια ώθηση στην υπόθεση αυτή, λειτουργόντας ακόμα και ως παράδειγμα προς μίμηση από τους τοπικούς φορείς (συλλόγους, κοινότητες κλπ.).

— Πιο αργή σαν διαδικασία, αλλά τεράστιας σημασίας, είναι η σταδιακή ευαισθητοποίηση των ντόπιων σ' ότι αφορά τα ζητήματα αξιολόγησης και προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς τους. Σιγά - σιγά κάποιες έννοιες άγνωστες, ακόμα κι εχθρικές για την αντίληψή τους, αρχίζουν και γίνονται οικείες, αποδεκτές. Ξαφνικά εκεί που δεν το περιμένει κανείς, παρουσιάζονται φαινόμενα κινητοποίησης από τοπικούς συλλόγους και κοινότητες που αποσκοπούν πλέον την προστασία κι όχι στην καταστροφή.

— Τ' αποτελέσματα των θεωρητικών εργασιών, μπορεί να είναι χρήσιμα και οι ιδέες υλοποιήσιμες.

— Τέλος, η παρουσία και μόνον νέων ανθρώπων που νοιάζονται για το Ζαγόρι, φέρνει κάθε χρόνο ένα μήνυμα αισιοδοξίας, σ' όλους όσους αισθάνονται απογοήτευση και απομόνωση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι παρατηρήθηκαν μέχρι και γάμοι μεταξύ ντόπιων και συμμετεχόντων στα Campus, με αποτέλεσμα την εγκατάσταση των τελευταίων στην περιοχή.

Δεν είναι τυχαίο που κάθε χρόνο όλο και περισσότερες περιοχές διεκδικούν την υλοποίηση ενός Campus με χρηματοδότηση από την Ευρωπαική Ένωση κι ότι για το 1995, όλα τα Campus Περιβάλλοντος θα πραγματοποιηθούν σε χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης.

Μετά την επιτυχία του θεσμού, το Μεσογειακό Κέντρο Περιβάλλοντος ίδρυσε γραφείο στην Ελλάδα για την παραπέρα ανάπτυξη τόσο των Campus όσο και άλλων δραστηριοτήτων που αφορούν το περιβάλλον.

Για το 1995, το ελληνικό γραφείο του Μεσογειακού Κέντρου Περιβάλλοντος, κατάφερε να του εγκριθούν από τη Γενική Διεύθυνση XXIII (Τουρισμού) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 6 Ευρωπαϊκά Campus Τουρισμού. Είναι πρώτη φορά που θα υλοποιηθούν Campus με θέμα τον Τουρισμό. Στην Ελλάδα θα πραγματοποιηθούν τρία: στο Ζαγόρι, στην Κέρκυρα και στη Μυτιλήνη. Τα υπόλοιπα τρία θα γίνουν στην Γαλλία, (Verdon, Κορσική) καισ την Ισπανία (Girona).

Το Campus του Ζαγοριού θα φιλοξενήσει 14 συνολικά άτομα, 8 φοιτητές από διάφορα Ευρωπαικά Πανεπιστήμια, με σπουδές σχετικές με τον τουρισμό και 6 ντόπιους που θα έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τουριστικές δραστηριότητες.

Το θέμα του Campus είναι η χωραταξική κατανομή των τουριστικών δραστηριοτήτων σε μια περιοχή ειδικής προστασίας όπως το Ζαγόρι (εθνικοί Δρυμοί, παραδοσιακοί οικισμοί) και προτάσεις ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με συγκεκριμένους τύπους τουριστικών προϊόντων (πακέτων).

Θα διαρκέσει ένα μήνα περίπου (3 έως 30 Ιουλίου) και θα υλοποιηθεί από την Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου, που θα εφαρμόσει στο πρόγραμμα την εμπειρία της συμμετοχής της στο Ευρωπαϊό Δίκτυο VIA MEDITERRANEA.

Πληροφορίες: **Ελένη Παγκρατίου**
Υπεύθυνη του Ευρωπαϊκού Campus Τουρισμού στο Ζαγόρι.
τηλ. και fax 0651 32686

ή **Αναπτυξιακή Εταιρεία Ζαγορίου**
Μιχ. Αγγέλου 18 - 45332 Ιωάννινα
τηλ. 0651 38878, fax 0651 22656

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Είναι γνωστό πλέον σε όλους τους Ζαγορίσιους ότι από το 1993 συστάθηκε και λειτουργεί ένας νέος φορέας, Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου με μέλη 27 Κοινότητες της περιοχής. Οι υπόλοιπες Κοινότητες του Ζαγορίου αποτελούν τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Ανατολικού Ζαγορίου.

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου είναι αποτέλεσμα της από χρόνια διαπιστωμένης ανάγκης των Ζαγορίσιων για κοινή προσπάθεια επίλυσης των κοινών χρονιζόντων και καυτών προβλημάτων της περιοχής.

Είναι όργανο το οποίο αποτελώντας τη συνισταμένη των δυνάμεων των μελών - Κοινοτήτων εκπροσωπεί την ευρύτερηπεριοχή, προωθεί και επιλύει κοινά προβλήματα (χωρίς να καταργεί τις επί μέρους Κοινότητες) και είναι το κατ' εξοχήν αρμόδιο όργανο για την επιλογή των αναπτυξιακών προσανατολισμών της περιοχής και τον προσδιορισμό της ακολουθητέας αναπτυξιακής στρατηγικής και πολιτικής σ' αυτήν.

Ήδη ο νεοσύστατος σύνδεσμος μέχρι σήμερα παρουσίασε έντονη δραστηριότητα και αποτελεσματικότητα στην προώθηση και επίλυση βασικών προβλημάτων της περιοχής που είχαν και καθηλώσει αυτή χωρίς διέξοδο για πολλά χρόνια.

Ειδικότερα στο παραπάνω σύντομο χρονικό διάστημα της λειτουργίας του ο Σύνδεσμος δρομολόγησε τη λύση ζωτικών προβλημάτων βασικής υποδομής της περιοχής.

Στον τομέα της ύδρευσης ο Σύνδεσμος προώθησε δυναμικά την επίλυση του σχετικού προβλήματος 13 Κοινοτήτων (Σκαμνελίου, Τσεπελόβου, Βραδέτου, Καπεσόβου, Κουκουλίου, Κήπων, Νεγάδων, Διλόφου, Βίτσας, Μονοδενδρίου, Άνω Πεδινών, Κάτω Πεδινών και Ελαφοτόπου) με μεταφορά νερού δια φυσικής ροής από την περιοχή Λαΐστης - Σκαμνελίου. Το έργο είναι ώριμο προς εκτέλεση από πλευράς μελέτης ύψους 700.000.000 δρχ.. χρηματοδοτείται από πιστώσεις ΕΑΠΤΑ 2 και δημοπρατείται εντός των ημερών.

Στον τομέα της οδοποιίας ο Σύνδεσμος προκειμένου να επιλύσει το πρόβλημα της επικοινωνίας της περιοχής προώθησε την οδική σύνδεση Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου με την κατασκευή της οδού σύνδεσης Εθνικής οδού Κόνιτσας - Αρίστης - Ελαφοτόπου - Κάτω Πεδινών μήκους 6,5 Km προϋπολογισμού 50.000.000 δρχ. το οποίο δημοπρατήθηκε και εκτελείται από πιστώσεις του ΕΑΠΤΑ 2. Η κατασκευή, του έργου αυτού θα καταστήσει δυνατή την άμεση πρόσβαση από Μακεδονία - Κόνιτσα - Δυτικό Ζαγόρι - Κεντρικό Ζαγόρι - Ανατολικό Ζαγόρι - Μέτσοβο - Θεσσαλία και αντίστροφα, (σε συνδυασμό με τα προωθούμενα από το Σύνδεσμο έργα οδοποιίας ολοκλήρωσης του οδικού κυκλώματος Ζαγορίου, δηλαδή της 42ας και 45ης επαρχιακής οδού) θα εξυπηρετήσει άμεσα ως βασικό έργο υποδομής το δυναμικά αναπτυσσόμενο τουριστικό ρεύμα και θα επιλύσει το πρόβλημα της διακοινοτικής επικοινωνίας του Συνδέσμου. Επί πλέον θα δημιουργήσει την υποδομή για την διοικητική αναδιάρθωση της περιοχής, την δυνατότητα εκτέλεσης συγκοινωνίας και την εξυπηρέτηση των κατοίκων καθώς και την δυνατότητα κατάστρωσης σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης και αξιοποίησης της περιοχής.

Στον τομέα της επίλυσης προβλημάτων μέσω της αξιοποίησης πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Σύνδεσμος για την προστασία του εναίσθητου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής πέτυχε την έγκριση προγράμματος ύψους 180.000.000 δρχ. το οποίο και εκτελεί σε συνεργασία με το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Με την υλοποίηση του προγράμματος αυτού γίνεται κέντρο μελετών ενημέρωσης και ευαισθησίας για το φυσικό περιβάλλον, αποκατάσταση, βελτίωση και σήμανση των μονοπατιών που οδηγούν σε φυσικά και δομικά περιβαλλοντικά αξιοθέατα, διαμόρφωση και ανάπλαση περιοχών αναψυχής σε τοποθεσίες ιδιαίτερου φυσικού κάλους καθώς και μικρά πιλοτικά έργα συντήρησης. Σημαντική αξία έχει για την περιοχή η μέσω του προγράμματος επιστημονική καταγραφή όλων των μνημείων η αξιολόγησή τους καθώς και η επισήμανση των αναγκών αυτών σε ότι ασφορά τη λήψη σωστικών μέτρων. Τέλος το υλικό αυτό θα αποτελέσει στοιχείο ενημέρωσης, σωστής προβολής και κατάδειξης των ιδιαιτεροτήτων των μνημείων της περιοχής.

Στα πλαίσια της βασικής τους αρμοδιότητας για την επιλογή αναπτυξιακών προσανατολισμών της περιοχής και τον προσδιορισμό της ακολουθητέας στρατηγικής και πολιτιστικής σε συνδυασμό με την επεξεργασία των μηνυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Σύνδεσμος ως αυτοτελής ομάδα τοπικής δράσης υπέβαλλε ολοκληρωμένη πρόταση για ένταξη στο Ευρωπαϊκόπρόγραμμα LEADER 2 ύψους 2.700.000.000 δρχ.

Η πρόταση αυτή στοχεύει στην ανάδειξη και αξιοποίηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών ευκαιριών, οι οποίες θα στηρίζονται σε δυνατότητες και ευκαιρίες που σήμερα, ή δεν αξιοποιούνται ή δεν έχουν περαιτέρω περιθώρια αξιοποίησης.

Οι κεντρικοί στόχοι του προγράμματος θα είναι αφ' ενός η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος, με την πλούσια εναλλαγή τοπίων απαράμιλλης ομορφιάς και αφ' ετέρου η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Παράλληλα η αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής θα αποτελέσει κίνητρο για την συγκράτηση του ενεργού πληθυσμού με δυναμικές που θα οδηγήσουν στο ξαναζωντάνεμα και την ανάπτυξη.

Ειδικότερα οι προτεινόμενες ενέργειες αφορούν:

— Παροχή τεχνικής για την αγροτική ανάπτυξη

— Επαγγελματική κατάρτιση και ενισχύσεις για την απασχόληση

— Αγροτουρισμό

— ΜΜΕ, Βιοτεχνία, υπηρεσίες παρεχόμενες σε μικρή ακτίνα

— Αξιοποίηση επιτόπου και εμπορία της γεωργικής και δασοκομικής παραγωγής

— Διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος

Θα πρέπει να επισημανθεί ο καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης, που δεν είναι δυστυχώς δυνατό να αναπτυχθεί αναλυτικά εδώ, και οι δυνατότητες που θα δώσει στην περιοχή Ζαγορίου για μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη.

Επίσης ο Σύνδεσμος, στα πλαίσια της προσπάθειας για την διατήρηση και διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής κατέθεσε προτάσεις για τη δημιουργία λαογραφικού μουσείου στους Κήπους Ζαγορίου, προκειμένου να αξιοποιηθεί - αναδειχτεί και προβληθεί η πλουσιότατη συλλογή του συντοπίτη μας Αγάπιου Τόλη, η οποία μαρτυρεί την πολιτιστική μας ταυτότητα και αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα κεφάλαιά μας.

Από τα εκτεθέντα εύκολα γίνεται αντιληπτό ότι ο Σύνδεσμος υπήρξε μέχρι σήμερα ο βασικός φορέας ανάπτυξης της περιοχής, έδωσε και δρομολόγησε λύσεις σε χρονίζοντα βασικά προβλήματα και δημιούργησε προϋποθέσεις για την επίλυση πολλών προβλημάτων που μαστίζουν αυτήν.

Αν ίσως τα παραπάνω αποτελούν λίγα, ασφαλώς είναι πολλά αν συγκριθούν με τα πεπραγμένα λούν το πρώτο σταθερό βήμα για την ενωμένη προσπάθεια ανάπτυξης της περιοχής.

Αξίζουν συγχαρητηρίων όσοι στάθηκαν συμπαραστάτες στην προσπάθειά μας αυτή και πρέπει όλοι οι Ζαγορίσιοι όχι μόνο να την επικροτήσουν αλλά να σπεύσουν να την ενισχύσουν ώστε να γίδιότι οι καιροί δεν περιμένουν.

Ίσως είναι η μοναδική ενωτική προσπάθεια στην περιοχή που στέφθηκε με επιτυχία.

Μόνο που βγάινει το μεγάλο «ΠΡΕΠΕΙ» αυτόλοι ανεξαιρέτως οι Ζαγορίσιοι να παραμερίσουν τις τοπικιστικές και όποιου άλλου είδους η φύσεως αντιλήψεις και διακρίσεις, να σπεύσουν να ενισχύσουν, απ' όπου ο καθένας βρίσκεται, την τελευταία ίσως προσπάθεια προκειμένου επί τέλους το Ζαγόρι να ευτυχήσει αξιοποιώντας τα πλούτου και του προσόντα του.

Νικόλαος Λογοθέτης
Απερχόμενος Πρόεδρος του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου

Γεώργιος Σουκουβέλος
Απερχόμενος Αντιπρόεδρος του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Κεντρικού και Δυτικού Ζαγορίου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ

(Απόσπασμα από δημοσίευση του Γ. Κεΐσογλου στην εφημερίδα ΗΠΕΙΡΟΣ της 26/4/95)

Ενθουσιασμένος από τις φυσικές ομορφιές των Ιωαννίνων και των Ζαγοροχωρίων ανανεωμένος από το καθαρό οξυγόνο και τη διαπίστωση, όταν ρωτήθηκε σχετικά από δημοσιογράφους, ότι η Πολιτεία δεν έχει κάνει πολλά στον τομέα της αξιοποίησης του τουρισμού στην Ήπειρο αναχώρησε από τα Γιάννινα προχθές Δευτέρα του Πάσχα ο Υπουργός Τουρισμού Διονύσης Λιβανός.

«Οι εντυπώσεις μου είναι διττές» εδήλωσε λογήθηκε ο Υπουργός λίγο πριν αναχωρήσει από το αεροδρόμιο για την Αθήνα και εξήγησε:

«Από τη μια οι καλονές που επισκεφθήκαμε είναι θαυμάσιες, ότι πρέπει να κάνει όμως η Πολιτεία δεν είναι και τόσο θαυμάσιο.

Χρειάζονται πολλά....».

Ο κ. Λιβανός παραδέχτηκε, έχοντας τη και ιδίαν αντίληψη, ότι οι ανάγκες είναι μεγάλες και πρέπει να αναδειχθούν και να ικανοποιηθούν

«...Και δρόμοι χρειάζονται και υποδομές χρειάζεται και διαφήμιση και ξενοδοχεία χρειάζονται....» είπε χαρακτηριστικά.

Φιλικός στην σύντομη κουβέντα που είχαμε μαζί του στο αεροδρόμιο δήλωσε πως «τα συναισθήματά μου είναι ανάμικτα» από τη πενθήμερη επίσκεψή του στα Ζαγοροχώρια και τα Γιάννινα.

«... Χαράς γιατί έχουμε τις θαυμάσιες προυποθέσεις για τον τουρισμό και από την άλλη χρειάζεται δουλειά και χρήματα», προσθέτοντας και διαβεβαίωση ότι θα δώσει προετοιμασίες στην Ήπειρο σε ό,τι αφορά θέματα τη αρμοδιότητάς του.

Επανέλαβε ό,τι είχε δηλώσει και κατά τη άφιξή του στα Γιάννινα τη μεγάλη Πέμπτη ότι επεσήμανε ότι η περιοχή της Ηπείρου δεν μπορούσε να αναπτυχθεί όταν ήταν μέσα σε στενά πλαίσια τα οποία υπήρχαν πριν μερικά χρόνια.

Τώρα που πλέον ο πολιτικός ορίζοντας άνοιξε και ο τουρισμός διαφαίνεται να είναι ορμητικός χρειάζεται γρήγορα προετοιμασία και υποδομή.

«...Κι αυτό διότι σ' αυτό το χώρο της ελληνικής γης πράγματι δεν είχαμε προβλέψει ότι θα υπάρξει τουρισμός τουλάχιστον εξωτικός. Τώρα προβλέπω ότι θα υπάρξει διότι είναι πολλά αυτά τα οποία ενδιαφέρουν τον τουρίστα.

Είναι τα σπήλαια, η βυζαντινή ιστορία και νεώτερη, το αρχαίο θέατρο της Δωδώνης κα θα χρειαστεί ένα νέο ξεκίνημα, ένας νέος προγραμματισμός για τον τουρισμό της Ηπείρου κι αυτό θα γίνει» κατέληξε ο κ. Λιβανός.

Για τη χαράδρα του Βίκου

Έλλειψη πινακίδων για τους επισκέπτες

Το μεγαλύτερο τουριστικό «αποθ» για το Νομό μας αλλά και για ολόκληρη την Ήπειρο είναι η χαράδρα του Βίκου και θα έπρεπε σαν μέσο ενδιαφερόμενοι το γεγονός αυτό να το εκμεταλλευτούμε κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να μην παραλείπουμε σε κάθε στιγμή και περίσταση να προβάλουμε με όλα τα μέσα τη χαράδρα του Βίκου. Δυστυχώς όμως. Στον τομέα αυτό, υπάρχει η σωστής ενημέρωσης και κατατόπισης των επισκεπτών, που θέλουν να γνωρίσουν την απαράμιλλη ομορφιά και μεγαλοπρέπεια της χαράδρα του Βίκου, παρουσιάζονται πολλές ελελείψεις.

Αναφέρομαι στην έλλειψη καθοδηγητικών πικακίδων στους δρόμους του εθνικού δικτύου και συγκεκριμένα στο κομβικό σημείο του οδικού άξονα Γιάννινα - Κόνιτσα - Ζαγοροχώρια (στο 19ο χιλιόμετρο, στο Οικισμό Καρυών), όπου στην κατωπική πινακίδα που τοποθετήθηκε πρόσφατα, δεν αναγράφεται ευδιάκριτα η ονομασία ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ - ΧΑΡΑΔΡΑ ΒΙΚΟΥ - όπως πολύ ορθά ήταν γραμμένη η παλιά πινακίδα, που αντικαταστάθηκε - με αποτέλεσμα την ταλαιπωρία των πολυπληθών επισκεπτών και κυρίως των ξένων, που έχουν σαν προορισμό τους το Μονοδένδρι.

Η ένδειξη ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ - ΧΑΡΑΔΡΑ ΒΙΚΟΥ στο σημείο, που προαναφέραμε, δεν είχε τοποθετηθεί τυχαία, γιατί το Μονοδένδρι είναι το πλησιέστερο χωριό —μόλις 38.800 χιλιόμετρα— από τα Γιάννινα με ασφαλτοστρωμένο δρόμο, όπου μπορεί ο κάθε επισκέπτης άνετα, σε διάστημα μισής ώρα και μόνο, να βρεθεί στην καρδιά του εθνικού Δρυμού του Βίκου και να απολαύσει τα υπέροχο και μοναδικό αυτό θέαμα της φύσης.

Δεν γνωρίζω ακριβώς ποιοί καλοκαιρινοί και διατάξεις της πολιτείας καθορίζουν το πως και που θα τοποθετηθούν οι καθοδηγητικές πινακίδες στους εθνικούς δρόμους αλλά στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται ασφαλώς για μια σοβαρή παράλειψη.

Ενόψει μάλιστα της αυξημένης τουριστικής κίνησης κατά το διάστημα του καλοκαιριού που ακολουθεί θα πρέπει να τοποθετηθεί στη διακλάδωση των Καρυών μια επιπρόσθετη πινακίδα, εφ' όσον είναι δύσκολο να γραφτεί στην καινούργια που τοποθετήθηκε, με την ένδειξη όπως ήταν και πρώτα ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ-ΧΑΡΑΔΡΑ ΒΙΚΟΥ.

Το «δίδυμο» Μονοδένδρι - Χαράδρα Βίκου αναφέρεται σε όλους τους ξένους τουριστικούς οδηγούς με λεπτομερείς και γλαφυρές περιγραφές, που επικαλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των σελίδων τους οι οποίες είναι αφιερωμένες στα αξιοθέατα της Ηπείρου.

Εξάλλου ας μη ξεχνούμε πως η χαράδρα του Βίκου είναι και εθνικός δρυμός και πως η κύρια είσοδος η πλέον προσιτή και προσπελάσιμη για τον κάθε επισκέπτη με το γραφικό μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής, που κυριολεκτικά κρέμεται από τους θεόρατους βράχους είναι το Μονοδένδρι.

Σε δεκάδες χιλιάδες ανέρχονται κάθε χρόνο οι επισκέπτες της χαράδρες, που καταφθάνουν στο Μονοδένδρι με κάθε είδους τροχοφόρα από μικρά επιβατικά αυτοκίνητα και λεωφορεία μέχρι διάφορα πούλμαν, χωρίς απολύτως κανένα πρόβλημα.

Δεν είναι πρόθεσή μας να διαφημίσουμε το Μονοδένδρι, το οποίο έχει αναγνωρισθεί πλέον σαν ένα από τα σπουδαιότερα τουριστικά αξιοθέατα της Ευρώπης αλλά να τονίσουμε, πως είναι απαραίτητα να γίνουν διορθωτικές επεμβάσεις ως προς την ενημέρωση των επισκεπτών, που θέλουν να επισκεφτούν τη χαράδρα του Βίκου στο σημείο του οδικού άξονα Ιωαννίνων - Κόνιτσας με παράκαμψη προς τα Ζαγοροχώρια στο 19ο χιλιόμετρο, και την αποφυγή ταλαιπωριών από την έλλειψη κατάλληλων πινακίδων.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

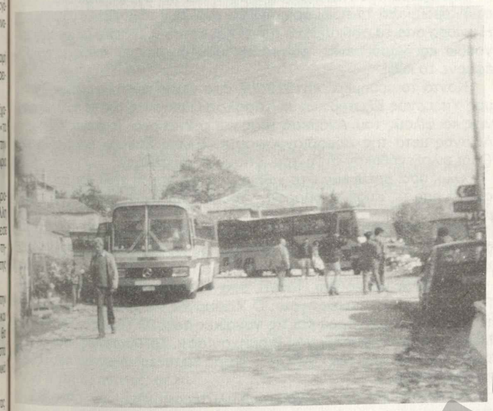

Στιγμιότυπο από την τουριστική κίνηση στο Μονοδέντρι (27-10-94)

Το Κοιν. Συμβούλιο Βοβούσας καταγγέλλει

«ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟ 2ο ΦΡΑΓΜΑ ΑΩΟΥ - ΒΟΒΟΥΣΑΣ»

*** Στοχεύει στη ληστρική εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος**

Το Κοινοτικό Συμβούλιο Βοβούσας, σε έκτακτη συνεδρίασή του ομόφωνα αποφασίζει:

1. Διαμαρτυρόμαστε για το υπό κατασκευή 2ο φράγμα («φράγμα Αώου - Βοβούσας») από τη Δ.Ε.Η. σε περιοχή της κοινότητάς μας κοντά στη Βάλια Κάλντα. Αντιδρούμε γι αυτό και θ' αγωνιστούμε με κάθε τρόπο για τη ματαίωσή του.

2. Καταδικάζουμε τη μέχρι τώρα διαδικασία προώθησης και εφαρμογής από τη Δ.Ε.Η. ενός σχεδίου κατά τρόπο μεθοδευμένο (στημένα δημοσιεύματα, ανευθυνοϋπεύθυνοι κ.λ.π.) και ερήμην της κοινότητάς μας. Ουδέποτε η Δ.Ε.Η. επισήμως ήλθε σε επαφή μαζί μας και ουδέποτε επισήμως και εγγράφως μας κοινοποιήθηκαν οι προθέσεις της και οι βαθύτεροι σκοποί της, μια και το έργο έχει προγραμματισθεί να γίνει μέσα στην περιουσία μας.

Η Δ.Ε.Η. ενεργεί με νοοτροπία αποικιοκράτη καιμε συμπεριφορά λευκών προς μαύρους. Όλα στο σκοτάδι.

3. Φρονούμε πως ο κ. Παταβρανούσης (ιδιώτης μηχανικός - μελετητής του έργου) και ο κ. Σακκάς (μηχανικός - υπάλληλος της Δ.Ε.Η.) εκφράζουν προσωπικές απόψεις, που ουδόλως αυτές δεσμεύουν επισήμως τη Δ.Ε.Η. Σε τίποτα δεν μας έχουν πείσει. Πιστεύουμε πως οι εν λόγω μηχανικοί χρησιμοποιούνται απλώς ως **η αιχμή του δόρατος** της Δ.Ε.Η., όπου άλλοι τεντώνουν το σχοινί και ελέγχουν το παιχνίδι.

4. Αντιδρούμε για το όλο έργο, το οποίο θεωρούμε ως έγκλημα, με σκοπό τη ληστρική εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος.

5. Απόψή μας:

Ναι στην πρόοδο και την ανάπτυξη

Ναι στη λογισμένη χρήση των φυσικών πόρων

Ναι στα μικρο-φράγματα κατά μήκος της φυσικής ροής των ποταμών

Όχι στις εκτροπές των ποταμών (όπως σαφώς τούτο ορίζεται από τις διεθνείς συμβάσεις), που αποτελούν πλέον ξεπερασμένες μορφές εκμετάλλευσης και χαρακτηριστικό των τριτοκοσμικών χωρών.

6. Ο Αώος ποταμός είναι ο πλούτος μας, η ομορφιά μας, το ποτάμι των πατεράδων μας. Δεν μπορεί κανείς να μας το πάρει. Δεν έχει το δικαίωμα να μας το καταντήσει ξερόρεμμα. Μας είναι αδιανόητο το ιστορικό γεφύρι μας να στεφανώνει ξερά χαλίκια.

Δεν θα στραγγίσουμ ε και δεν θα φτωχύνουμε εμείς για να ξεδιψάσουνε και να νοικοκυρευτούνε οι άλλοι παρακάτω, οι «πίσω από τη ράχη».

7. Δηλώνουμε πως η πρόοδός μας και η έξοδός μας από την απομόνωσή μας (αποπεράτωση δρόμου - τουριστική ανάπτυξη κ.λ.π.) είναι αποκλειστικό χρέος της Πολιτείας και δεν δεχόμαστε τη Δ.Ε.Η. στο ρόλο του αυτόκλητου προστάτη - σωτήρα μας.

Η Κοινότητά μας —ένα χρόνο πριν από τις πρόσφατες νουθεσίες του κ. Παπαβρανούση προς τον πρόεδρο της Βοβούσας για τουριστική αξιοποίηση της «κουκλίστικης λιμνούλας» του ταμιευτήρα που θα προκύψει από το έργο— έχει κάνει ήδη αρμοδίως τις προτάσεις της για να ενταχθεί στα διάφορα προγράμματα της Ε.Ο.Κ. (Leader, Interreg κ.λ.π.) με σκοπό την τουριστική αξιοποίηση του ποταμού της μέσα στο χωριό που το διασχίζει, με ανισόπεδες μικρολιμνούλες σε μήκος ενός χιλιομέτρου περίπου με κυρίαρχο στοιχείο το πανέμορφο παραδοσιακό μας γεφύρι που αποτελεί και το σήμα κατατεθέν μας. Δεν περιμέναμε τη Δ.Ε.Η. για να μας...σώσει. Αρχεί να εγκριθούν οι ζητηθείσες πιστώσεις και η Δ.Ε.Η. να μην μας στραγγίσει το εναπομείναν νερό και καταντήσει τον ποταμό μας με την κατασκευή του έργου σκέτο ξερόρεμμα.

8. Καλούμε τη Δ.Ε.Η. ν' ανακαλέσει την όποια απόφασή της και να σταματήσει ό, τι βάναυσο έχει προγραμματίσει σε βάρος της φύσης μας.

9. Εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο της Κοινότητας ν' ασκήσει κάθε ένδικο μέσο για την προάσπιση των συμφερόντων μας, ώστε να μην υλοποιηθεί αυτό το έγκλημα κατά του φυσικού μας περιβάλλοντος. Γιατί, όντως πρόκειται για ΕΓΚΛΗΜΑ ΜΕΤΑ ΛΗΣΤΕΙΑΣ.

Βοβούσα 18.4.1995

Ο πρόεδρος

ΚΩΣΤΑΣ ΔΗΜΟΥ

Τα μέλη:

1. **Α. Βραζιτούλης**
2. **Α. Δρούγιας**
3. **Σ. Μούσιος**
4. **Ε. Νόλλας**
5. **Σ. Νόλλας**
6. **Σ. Ράπτης**

«Ερημώσατε τα ορεινά χωριά»

Ανοιχτή επιστολή του συμπατριώτη μας ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΤΕΡΓΙΑΔΗ

Λάβαμε και δημοσιεύουμε την ακόλουθη ανοιχτή επιστολή προς τους κ.κ. Ανδρέα Παπανδρέου, πρόεδρον κυβερνήσεως και ΠΑΣΟΚ, Μιλτιάδη Έβερτ, πρόεδρο Νέας Δημοκρατίας, Αντώνη Σαμαρά, πρόεδρο Πολιτικής Άνοιξης, Αλέκα Παπαρήγα, γραμματέα Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος και τους βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων:

«Αξιότιμοι κύριοι

Παρακολουθώ μαζί με το σύνολο των Ελλήνων τις τεχνητές πολλές φορές ή μη αντιπαραθέσεις και καυγάδες σας, τις αλληλοκατηγορίες για τα οικονομικά σκάνδαλα, τα μεγάλα λόγια και πράξεις ενδιαφέροντός σας για το σύνολο της Ελλάδος ενώ τούτο περιορίζεται για την Αθήνα και τις μεγάλες πόλεις, για τους εργαζομένους, ενώ περιορίζεται στους οργανωμένους και συντεχνίες αυτών.

Όλα αυτά λέγονται μόνο και μόνο για να αποπροσανατολισθούμε ημείς ο πολύς και ανοργάνωτος λαός και ειδικότερα της επαρχίας και των ορεινών χωριών τα οποία καταφέρατε μια χαρά να τα ερημώσετε σε τέτοιο βαθμό που προκαλεί φόβο και ανησυχία αν αύριο δεν θα αντιμετωπίσει η πατρίδα μας προβλήματα κυριαρχίας του εθνικού μας χώρου.

Καταφέρατε μια χαρά σε πολλές περιπτώσεις να την απογυμνώσετε από την παρουσία του παπά, του δάσκαλου, του καθηγητή, του αγροφύλακα, του προέδρου, των κοινοτικών συμβούλων, του κοινοτικού γραμματέα και να τους μεταβάλλετε σε απλούς επισκέπτες σε πολλές περιπτώσεις των ολίγων ωρών ή κατά χρονικά διαστήματα.

Καταφέρατε μια χαρά να απογυμνώσετε τα ορεινά χωριά από τον νέο σε ηλικία εργατικό δυναμικό και να τα μεταβάλλετε σε χωριά γερόντων και να προσμετρώνται σαν ενεργές οικογένειες του χωριού αδιάφορα αν στο σπίτι αυτό κατοικεί ένας γέροντας ή μια γρηά ή και οι δύο μαζί.

Καταφέρατε μια χαρά να επιβάλλετε την απέραντη σιωπή, την απόγνωση και απελπισία απογυμνώνοντάς τα κυριολεκτικά. Καταφέρατε μια χαρά να μας πείσετε ότι είναι θέλημα Θεού να υποστούμε και να δεχόμαστε μοιρολατρικά τη μοίρα μας αυτή και να πιστεύουμε στο «σφάξεμε αγά μ' ν' αγιάσω».

Καταφέρατε μια χαρά να στρέψετε τους κρουνούς των δις και τρις στην Αθήνα και στις άλλες μεγάλες πόλεις και ούτε μια σταγόνα προς ημάς.

Ενα τρισεκατομμύριο στα αζήτητα κοινοτικοί πόροι γράφει πρωτοσέλιδα η οικονομική καθημερινή γιατί χωλαίνει η κρατική μηχανήκαι δεν υπάρχει συντονισμός, στις 9.4.95. Εργαλείο ανάπτυξης θα γίνει ο υπό ψήφιση κανονισμός της 2/βάθμιας οργάνωσης ΟΤΑ του Νομού μας, δηλώνει ο Νομάρχης μας στον τοπικό Τύπο στις 8.4.95 χωρίς να μας εξηγεί πώς και με ποιούς θα γίνει αυτό όταν το χωριό είναι ετοιμοθάνατο.

Μεγάλα λόγια και μεγάλες υποσχέσεις θα πούμε ημείς οι οποίες ποτέ δεν θα πραγματοποιηθούν γιατί κανείς της απ' όλους εσάς, αν και κατά κανόνα κατάγεσθε από χωριό και έχετε τις ρίζες σας εκεί, δεν ενδιαφερθήκατε γι αυτό.

Δεν ενδιαφερθήκατε γιατί τα τρις των κοινοτικών πόρων είναι στα αζήτητα, γιατί το κράτος είναι εντελώς ανύπαρκτο στο χωριό, γιατί όλοι αυτοί που πληρώνονται να εργασθούν και να βοηθήσουν με την παρουσία των το χωριό το εγκαταλείπουν.

Γιατί κύριοι να το κάνουν αυτό όταν σεις φροντίσατε να τους απαλλάξετε από την ευθύνη του Δημοσίου λειτουργού κατοχυρώνοντάς τον μάλιστα και νομοθετικώς;

Γιατί να εργασθούν και να ενδιαφερθούν για την ανάπτυξη του χωριού όταν το επισκέπτονται σαν ξένοι για λίγες ώρες είτε καθημερινά είτε μια φορά την εβδομάδα ή το δεκαπενθήμερο ή τον μήνα, αφού τα λεφτά τα παίρνουν κανονικά;

Γιατί να σηκωθούν από την καρέκλα των και να ταλαιπωρηθούν πεζοπορώντας στις λάσπες όπως οι χωριάτες;

Για ανάπτυξη ή για καταστροφή θα μιλάμε τώρα όταν σεις όλοι αδιαφορείτε και κρατάτε τα τρις στα αζήτητα;

Αξιότιμοι κύριοι

Με την συμπεριφορά σας αυτή θα φέρετε σε επικείμενες εκλογές πλειοψηφών κόμμα την αποχή και το άκυρο γιατί το μαχαίρι έφθασε στο κόκκαλο, δεν πάει άλλο. Παραδειγματιστείτε από τους φοιτητές».

Ένα ξεχωριστό Πάσχα φέτος στις Φραγκάδες

Ο εορτασμός της φετινής Πασχαλιάς στο χωριό μας ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Από τη Μ. Πέμπτη άρχισαν να καταφτάνουν οι συγχωριανοί μας με τους φίλους τους, που μένουν στην Αθήνα, Γιάννινα κλπ. Βρέθηκαν στις ρίζες τους, για να συνεορτάσουν μαζί με τους δικούς τους τις Άγιες μέρες και ν' απολαύσουν έστω και για λίγο τις φυσικές ομορφιές του χωριού μας που απλόχερα προσφέρει η άνοιξη. Όλα τα σπίτια άνοιξαν. Δρόμοι και πλατείες γέμισαν από παιδιά, που με τα παιγνίδια και τις φωνές τους, έδιναν μια νότα ζωντάνιας σ' αυτό το γιορταστικό αντάμωμα.

Τη Μ. Παρασκευή ξένοι και ντόπιοι, γέμισαν ασφυκτικά τον Άγιο Δημήτριο, Αυτός ο κόσμος, αυτή η κοσμοσυρροή, θύμισαν τις παλιές καλές μέρες των Φραγκάδων, τότε που αριθμούσε 200 - 300 κατοίκους. Εκείνο που θα μείνει αξέχαστο είναι η φαντασμαγορική Περιφορά του Επιταφίου, από την εκκλησία στο κοιμητήριο, όπου καθώς συνηθίζεται ο παπάς τελεί τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως των ψυχών των αποθανόντων συγγενών και συγχωριανών μας. Πάνω από διακόσια άτομα, αποτελούσαν την ιερή πομπή κρατώντας αναμένες κόκκινες λαμπάδες, φάνταζαν σαν μια πύρινη κορδέλλα να κυλάει σιγά-σιγά μέσα στο πυκνό σκοτάδι της νύχτας. Στην πραγματοποίηση αυτού του θρησκευτικού εθίμου, βοήθησε και η βραδιά, που ήταν πολύ γλυκιά.

Το βράδυ της Ανάστασης, επίσης ο εκκλησιασμός ήταν καθολικός. Μικροί και μεγάλοι, πήγαν ν' ακούσουν το «Χριστός Ανέστη» και να πάρουν το ζωηφόρο φώς της Ανάστασης.

Την ημέρα του Πάσχα, χαρούμενη και πιο λαμπρή μέρα όλου του Χριστιανισμού, από το πρωί άρχισαν να γυρίζουν τους οβελίες στο κάθε σπίτι. Η κνίσσα από τα ροδιασμένα αρνιά και κατσίκια, πλημμύριζε τον αέρα. Τραγούδια και χαρούμενες φωνές ακούονταν παντού, καθώς το φαγοπότι έφερνε το κέφι.

Κοντά το μεσημέρι, κατέφθασε στο χωριό μας και ο επίτιμος Δημότης μας Υπουργός Εξωτερικών κ. Κάρολος Παπούλιας, μαζί με πολλούς συγγενείς και φίλους του. Ανάμεσά τους και ο Υπουργός Τουρισμού κ. Διονύσιος Λιβανός μετά της Δημοσιογράφου κ. Έλλης Στάη και των παιδιών τους. Όλοι φιλοξενήθηκαν σπίτι του, όπου και συνέφαγαν.

Όλοι όσοι βρέθηκαν στο χωριό μας για πρώτη φορά, έφυγαν ενθουσιασμένοι από τις φυσικές ομορφιές του και την αγάπη πολλών συγχωριανών μας.

Γενικά τις μέρες του Πάσχα, οι Φραγκάδες έζησαν την παλιά τους αίγλη, δίνοντας ένα μήνυμα αισιοδοξίας με ευοίωνες προοπτικές για το μέλλον.

Επίσης τις μέρες του Πάσχα, όλα τα Ζαγοροχώρια γέμισαν από κόσμο. Πολλά απ' αυτά επισκέφτηκαν: Ο Υπουργός Παιδείας κ. Γ. Παπανδρέου με τον αδελφό του Ανδρέα και τις γυναίκες τους. Ο Υπουργός Γεωργίας κ. Γ. Μωραΐτης και ο υφυπουργός Βιομηχανίας κ. Χρ. Ροκόφιλος με τις γυναίκες τους. Η βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Νόρα Κατσέλη, καθώς και πολλές άλλες προσωπικότητες.

Ας ευχηθούμε και του χρόνου καλύτερα.

Θ.Σ.

Ένα νέο S.O.S. για την ΒΑΛΙΑ-ΚΑΛΝΤΑ

Από το περιοδικό «ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ»

Οι «Φίλοι της ελληνικής αρκούδας» και το περιοδικό «ΦΥΣΗ και ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ» αγωνίστηκαν επί χρόνια για την σωτηρία του Εθνικού Δρυμού της Βάλια - Κάλντα από τα σχέδια της Δ.Ε.Η., που απέβλεπαν στην κατασκευή ενός υδρο-ηλεκτρικού φράγματος στον πυρήνα του.

Να πάλι, που πρέπει να καταγγείλουν στον ελληνικό λαό, την με πλάγιο τρόπο, σχεδιαζόμενη πάλι από τη Δ.Ε.Η. άλωση του πιο παρθένου τμήματος τη περιφερειακής ζώνης της Βάλια - Κάλντα, με την κατασκευή νέου υδρο-ηλεκτρικού φράγματος, κοντά στο χωριό Βοβούσα, του Νομού Ιωαννίνων, στις όχθες του Αώου ποταμού.

Το φράγμα αυτό, που προωθήται από τη Δ.Ε.Η. και διάφορα τεχνικά οικονομικά συμφέροντα (βλέπε εργοληπτικές εταιρείες των Ιωαννίνων, αν γίνει θα αποκόψει τον πυρήνα τουΕθνικού Δρυμού με την περιφερειακή του ζώνη και ιδίως με τον άξονα κίνησης της άγριας φύσης, προς τα υψώματα της Μόρφας και κατ'

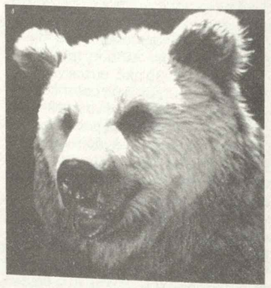

επέκταση, προς τον Εθνικό Δρυμό Βίκου- Αώου, που βρίσκεται μερικά μόλις χιλιόμετρα δυτικότερα.

Τα έργα επίσης αυτά, αν γίνουν, με τις διανοίξεις δρόμων, με τη χρήση εκρηκτικών και με το σταμάτημα και τη μείωση της φυσικής ροής του ποταμού, θα ανατρέψουν την ευαίσθητη οικολογική ισορροπία της περιοχής και θα οδηγήσουν στον αφανισμό πολλά και σπάνια είδη της ελληνικής χλωρίδας και πανίδας, όπως οι ΑΡΚΟΥΔΕΣ, που έχουν την ατυχία να έχουν τον βιότοπό τους στην ευρύτερη περιοχή.

Γι αυτό και καταγγέλοντας, για μια ακόμα φορά τη Δ.Ε.Η. καλούμε τους χιλιάδες έλληνες και ευρωπαίους πολίτες, που βοήθησαν και πριν από 6 χρόνια τον αγώνα μας, να κινητοποιηθούν για μια ακόμα φορά.

Καλούμε επίσης τους φορείς των Νομών Ιωαννίνων και Γρεβενών, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους ορειβατικούς και οικολογικούς συλλόγους, να υψώσουν τη φωνή διαμαρτυρίας, πριν είναι πολύ αργά.

Για το Δ.Σ.
η πρόεδρος
Ρίτα Χαριτάκη
ο γεν. γραμματέας
Κώστας Τσίπρας

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Παρελθόν και μέλλον....

Το Ζαγόρι από πολύ παλιά είχαν μια από τις **πιο αξιόλογες και σημαντικές οικιστικές ενότητες του ηπειρωτικού μας Ελληνικού χώρου.** Αλλά και σήμερα (αν και πολλά έχουν αλλάξει) εξακολουθεί να παρεμένει ένα ξεχωριστό παραδοσιακό κομμάτι της Ελλάδας. Όμως κι αυτό (όπως και άλλοι παραδοσιακοί οικισμοί της χώρας μας) βρίσκεται στο δρόμο της εγκατάλειψης, που φέρνει την ερήμωση και την εξαφάνιση.

Οι οικισμοί του Ζαγορίου (Μονοδέντρι, Βίτσα, Δίκορφο, Άνω και Κάτω) Πεδινά, Τσεπέλοβο, Σκαμνέλι, Ελάτη, Κήποι κι άλλοι πολλοί...) είναι κτισμένοι σε πλαγιές, κοντά σε αυχένες, σε μικρά στηθώματα και απόκρημνα περβόλια. Ο φυσικός περίγυρος αυτών των οικισμών είναι πάντοτε σχεδόν αξιοθαύμαστος (με την ποικιλία των στοιχείων του και τον αισθητικό του χαρακτήρα. Πάπιγκο, Μονοδέντρι και Δίκορφο π.χ. σε σαγηνεύουν και σε εκπλήσουν με την πρώτη ματιά που ρίχνεις.

Στα δυτικά Ζαγοροχώρια το χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι το ξηρό και γυμνό (γεμάτο απόκρημνους βράχους) έδαφος και στα ανατολικά οι καταπράσινοι λόφοι και βουνοκορφές, με έλατα

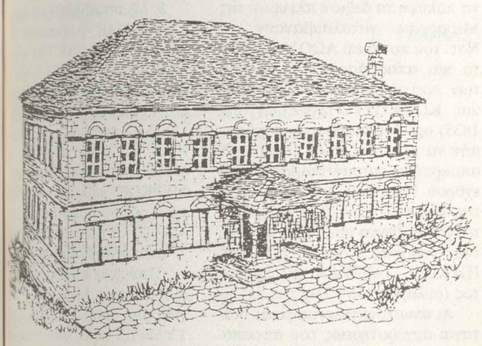

και βελανιδιές.

Η πολεοδομική μορφή αυτών των οικισμών είναι πάντοτε μονοκεντρική. Δηλαδή ένα κέντρο με την πλατεία (μεσοχώρι), την εκκλησία, το Σχολείο και τα μαγαζιά, τους μαχαλάδες γύρω-γύρω(Πάνω, Κάτω και Πέρα, συνήθως) κι ένα σύστημα, από πλακόστρωτους (γκαλντερίμια) δρόμους, που οδηγούν προς κάθε κατεύθυνση.

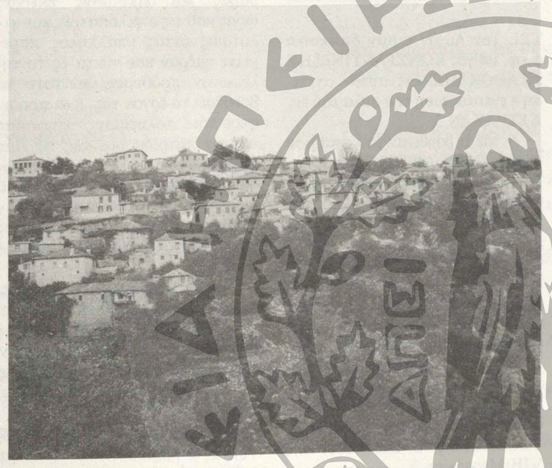

Κι η παραπάνω δομή δεν είναι τυχαία (όπως με βεβαίωσε τελευταία και ειδικός επιστήμων στο Δίκορφο). Είναι το αποτέλεσμα άγραφου σχεδιασμού, μιας δυναμικής οικιστικής ανάπτυξης, που γνώριζαν καλά κι οι παλιοί Ζαγορίσιοι, όπως μου εξήγησε ο ίδιος.

Καλά και σωστά όλα τα παραπάνω, αλλά **σήμερα οι πιο πολλοί απ' αυτούς τους οικισμούς εγκαταλείφτηκαν και ερημώθηκαν και αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης.**

Γιατί: α) Οι άνθρωποι λιγόστεψαν επικίνδυνα, ή και εξέλιπαν σε μερικές περιπτώσεις.

β) **Η επισκευή σπιτιών σε τέτοιους παραδοσιακούς οικισμούς, κατέστη δύσκολη και προβληματική έως αδύνατη, αφού και οι παραδοσιακοί χτίστες λιγόστεψαν, ή εξαφανίστηκαν** (ευτυχώς έρχονται μερικοί βορειοηπειρώτες τελευταία, που γνωρίζουν σχεδόν καλώς την παραδοσιακή επισκευή των σπιτιών του Ζαγορίου) και τα παραδοσιακά οικοδομικά υλικά δεν ανευρίσκονται εύκολα.

γ) Πράγματι, παρατηρείται τελευταία μεγάλη έλλειψη τέτοιων υλικών και κυρίως **μαύρης και λευκής πλάκας για τη σκεπή των σπιτιών.**

Ο εξαίσιος κι εξαίρετος παραδοσιακός οικισμός του Δικόρφου π.χ. αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα έλλειψης μαύρης πλάκας σήμερα. Η προμήθειά της κατέστη δυσχερέστατη, δυσκολότατη, ή και ακατόρθωτη μερικές φορές. Άρα και η επισκευή των άριστων παραδοσιακών σπιτιών αυτού του χωριού πολύ προβληματική. Τόσο που κουβαλάει μερικές φορές η κοινότητα πλάκα εξ... Αλβανίας.

Το προεδρικό Διάταγμα 615 Δ/26-9-1979, λέει πολλά και διάφορα, για τους όρους και περιορισμούς δόμησης στα Ζαγοροχώρια, **δεν αναφέρεται όμως καθόλου στην πρακτική αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα παλιά σπίτια και οι οικισμοί του Ζαγορίου.**

Π.χ. Πόσο αποδοτικό και πρακτικό θα ήταν, αν συνεργάζονταν ορισμένες γειτονικές ομάδες κοινοτήτων για την εξεύρεση και προμήθεια αυτής της μαύρης πλάκας, που αναφέρω παραπάνω;

Δίκορφο, Ελάτη, Μανασή και Καλωτά (που έχουν αυτό το κοινό πρόβλημα... σήμερα, που παίρνει διαστάσεις) θα μπορούσαν να συνεργαστούν και να εξεύρουν κοινή πηγή προμήθειας, δίπλα και κοντά στο γεωγραφικό τους χώρο.

Γιατί, δεν πρέπει να φροντίζει κανείς μόνο για τα νέα σπίτια, που θα κτιστούν σε παραδοσιακούς οικισμούς (Π.Δ. 26-9-79), **αλλά να μεριμνά και να αγωνιά και για τη συντήρηση και διατήρηση, επιβίωση και ύπαρξη των παλιών και ωραίων.**

Ελπίζω, ότι ο πρόεδρος όλων των παραδοσιακών οικισμών του Ζαγορίου, μαζί και με σύσσωμα τα κοινοτικά Συμβούλια, **να προβληματιστούν και ενεργοποιηθούν γι αυτό το σημαντικό πλέον, σημερινό ζήτημα των Ζαγοροχωρίων, ώστε να ενοχλήσουν και σκουντήσουν το καθεύδον και ατάραχο κράτος μας, που εκδίδει θεωρητικά και εν πολλοίς ανεφάρμοστα προεδρικά διατάγματα και αγγοεί τα καθημερινά, ζέοντα και οξέα οικιστικά προβλήματα των Ζαγοροχωρίων.**

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ

Η Ελαφοποίτισσα Αρτεμίσια Κικοπούλου - Ζαχαρέα, μετέφερε το φαρμακείο της στα Ζαγοράρια, στην οδό Άρη Βελουχιώτη 11, τηλ. 47295.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο μοναδικός τρόπος φίλοι αναγνώστες για την πιστοκοπτη έκδοση του περιοδικού μας είναι η συνδρομή σας. Γι' αυτό μην ξεχνάτε να την στέλνετε έγκαιρα.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Από τον κ. Γεώργιο Χαρ. Παλαιολόγο, ιατρό στη Μυτιλήνη λάβαμε την παρακάτω επιστολή, που δημοσιεύουμε και τον ευχαριστούμε θερμά για τα καλά του λόγια.

Αγαπητοί φίλοι,

Με μεγάλη συγκίνηση έμαθα τυχαία για το περιοδικό «το Ζαγόρι μας». Μπορεί ο μισός να είμαι Μυτιληνιός και να ζω στη Μυτιλήνη (και Αθήνα), αλλά ο άλλος μισός, ο πιο αγαπημένος είναι αρτσινός.

Η μητέρα μου - Βασιλική Ζαΐμη κατάγεται από την Αρίστη Ζαγορίου (η μητέρα της και γιαγιά μου, ήταν η Αγγελική Παπαχρίση-Ζαΐμη) όπου έχουμε περάσει τόσες και τόσες καλοκαιρινές διακοπές, τρέχοντας και παίζοντας στο Χάνι.

Δεχθείτε παρακαλώ 10.000 δρχ., στη μνήμη της γιαγιάς μου Αγγελικής Ζαΐμη και γράψτε με συνδρομητή στο περιοδικό σας.

Με όλη μου τη φιλία
Γεώργιος Χαρ. Παλαιολόγος

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΠΙΓΚΟΥ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ 40

1. Στο τεύχος Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 1995 του περιοδικού το ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ εδημοσιεύθη επιστολή μου με τον ανωτέρω τίτλο. Συμπλήρωμα αυτή είναι η παρούσα επιστολή βασισμένη και αυτή σε αξιόπιστα κείμενα όπως είναι το βιβλίο του ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΥ καισε αδιάψευστες μαρτυρίες προσώπων που έλαβον μέρος όπως: Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ. Ο ΓΡΗΓ. ΣΤΑΡΑΣ. Ο ΠΥΡΟΣ ΣΤΑΡΑΣ. Η ΘΑΛΕΙΑ ΣΤΑΡΑ-ΞΥΝΟΥ και άλλοι.

Θα ήθελα να σταθώ ιδιαίτερα στη δραστηριότητα της ΘΑΛΕΙΑΣ. Η ΘΑΛΕΙΑ δεν ήταν απλώς μόνον η δασκάλα του χωριού, αλλά είχε επαυξημένες αρμοδιότητες εις την νεολαίαν όπως όλοι οι δάσκαλοι της εποχής εκείνης και επί πλέον εις την κινητοποίησιν όλων των κατοίκων που είχαν δυνατότητα να προσφέρουν υπηρεσίες εις την άμυναν από εχθρικών προσβολών, εις την περίθαλψην των θυμάτων εκ των καταστροφών του πολέμου και γενικώς εις την υποβοήθησιν του έργου των μαχομένων ενόπλων δυνάμεων.

2. Όταν της ζητήθηκε η βοήθεια, έτρεξε από πόρτα σε πόρτα να βρει τα κατάλληλα πρόσωπα, να τους εξηγήσει τι ήθελε, χωρίς θόρυβο, με ψυχραιμία και σοβαρότητα και προπαντός με κλεισμένο στο στόμα, χωρίς να βγάζουν «τσιουμπί» όπως χαρακτηριστικά έλεγε.

Τώρα τη θυμόμαστε με συγκίνηση και ανάβουμε ένα κεράκι στη μνήμη της.

3. Η ιστορία χρησιμοποιήσεως γυναικών του ΠΑΠΙΓΚΟΥ δια την μεταφοράν πολεμοφοδίων ξεκινάει από την 3-10-40 κατά των οποίων η VIII Μεραρχία προσπαθούσε να ενισχύσει την τοποθεσία αντιστάσεως (ΓΚΡΑΜΠΑΛΑ-ΚΑΛΑΜΑΣ) για να καταστή ικανή να αποκρούσει την αναμενομένην εχθρικήν επίθεσιν και ταυτοχρόνως να καλύψει το δεξιόν πλευρόν της, οπότε μεταξύ των άλλων διέταξε. (σελίς 124 του βιβλίου του Στρατηγού Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΥ).

«3) Το 15 Συν/γμα πεζ. να διαθέσει ένα ουλαμόν μετά διμοιρίας πολυβόλων δια την κάλυψιν των ορεινών διαβάσεων ΠΑΠΙΓΚΟΥ και ΑΣΤΡΑΚΑΣ του ορεινού όγκου ΓΚΑΜΗΛΑ».Το 15 Συν/μα πεζ. ανέθεσε την εκτέλεσιν της εν λόγω διαταγής εις το Ι τάγμα, το οποίον ήτο προωθημένον κατά την έναρξην του πολέμου εις την περιοχήν Μέρτζανη - Αηδονοχώρι με αποστολή την επιβράδυνσιν της ταχείας προελάσεως των εχθρικών τμημάτων προς την τοποθεσίαν αντιστάσως.

4. Το Ι Τάγμα συμπτυσσόμενον ευρίσκετο κατά την στιγμήν της λήψεως της εν λόγω διαταγής εις την περιοχή Γεροπλατάνου - Βίγλας. Ο κύριος όγκος του τάγματος θα εισήρχετο εις την περιοχήν αντιστάσεως όπου θα παρέμεινε εν εφεδρεία, δια του δρομολογίου ΚΑΛΙΘΕΑ-ΔΙΑΚΟΠΙΑ-ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ. Ένας Λόχος δια του Δρομολογίου ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ-ΑΡΙΣΤΗ-ΠΑΝΕ-

ΤΣΙ. Τον Λόχον αυτόν διοικούσε ο εφ. υπ/γός ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ. Εις αυτόν ανετέθη η εγκατάσταση του ουλαμού εις ΑΣΤΡΑΚΑΝ.

5. Με τη βοήθειαν του σταθμού χωροφυλακής ΑΡΙΣΤΗΣ απέστειλεν τα αποκτούμενα πολεμοφόδια εις μικρόν ΠΑΠΙΓΚΟΝ τα οποία παρελήφθησαν από την ΘΑΛΕΙΑ με την φροντίδα της οποίας μεταφέρθηκαν από τις γυναίκες του ΠΑΠΙΓΚΟΥ εις ΡΟΜΠΟΖΙ ΑΣΤΡΑΚΑΣ, όπου εν των μεταξύ έφθασε και ο ουλαμός δια την επάνδρωσιν της τοποθεσίας.

6. Εις την περιοχήν ΠΙΝΔΟΥ η κατάστασις πήρε δυσμενή τροπήν και υπήρχε κίνδυνος διησδύσεως αλπινιστών της Μεραρχίας ΤΖΟΥΛΙΑ εις τα μετόπισθεν της VIII Μεραρχίας.

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ και η VIII ΜΕΡΑΡΧΙΑ αντιμετώπισαν την κατάστασιν όπως την περιγράφει ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ Χ. εις την σελίδα 128.

«Κατόπιν της δημιουργηθείσης σοβαράς καταστάσεως λόγω συμπτύξεως των δυνάμων ΠΙΝΔΟΥ, η Μεραρχία εις εκτέλεσιν την υπ αριθ. 13036/31-10-40 τηλ. διαταγής του ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΥ εξέδωκε την υπ' αριθ. 20099/31-10-40 τηλ. διαταγών της, δι ης συνεκράτησε απόσπασμα αποτελούμενον εις του εις ΛΑΪΣΤΑΝ τάγματος 4 Συν/τος πεζ. μετά πυροβολαρχίας και του τάγματος ΚΟΝΙΤΣΗΣ υπό τας διαταγάς του γενναίου Αντ/χου ΦΡΙΖΗ ΜΟΡ. όπερ έλαβε εντολήν να καλύψη το δεξιόν πλευρόν της Μεραρχίας καταλαμβάνουν τα Νοτ. του ποταμού ΑΩΟΥ υψώματα και αποφράσσον τας μεταξύ των ορεινών όγκων ΓΚΑΜΗΛΑ και ΚΟΥΚΟΥΡΟΥΝΤΖΟΣ (υψ. 1835) ορεινάς διαβάσεις ην γραμμήν να κρατήσει πάση θυσία και αποκρούσει πάσαν διάβασιν του εχθρού Νοτ. του ποταμού. Υπό τας διαταγάς του αποσπάσματος τούτου ετίθεντο και τα κατέχοντα τας ορεινάς διαβάσεις ΠΑΠΙΓΚΟΥ - ΑΣΤΡΑΚΑΣ, Τμήματος (ουλαμός 15ου Συν/τος πεζ.).

Αι ανωτέρω τηλεγραφικαί διαταγαί συγκροτήσεως του αποσπάσματος λόγω μη υπάρξεως ασυρμάτου εις τα ανωτέρω τάγματα διαβιβάζοντο ως και πάσαι αι λεπτομέρειαι δια του τηλεφωνικού γραφείου πολιτικής υπηρεσίας ΤΣΕΠΕΛΟΒΟΥ του οποίου ο προιστάμενος τηλεγραφητής ΓΙΑΜΑΛΗΣ Κ. μεγάλως εξυπηρέτησε την Μεραρχίαν κατά τας σοβαράς και κρισίμους εκείνας ώρας καθ' ας ο φιλόπατρις και φιλότιμος όντος υπάλληλος παρέμεινε ημέραν και νύκτα ες το τηλέφωνον πρόθυμος πάντοτε να βοηθήσει το έργον της. Και προσέφερε τότε πολυτίμους υπηρεσίας εις την πατρίδα δια της ταχείας μεταβιβάσεως των τηλεφωνικών διαταγών της Μεραρχίας αι οποίαι τη δραστηρία μερίμνη του εστέλλοντο τάχιστα εις τας προς ας απευθύνοντο Μονάδας της Μεραρχίας.»

7. Εις αυτή προσθέτω εγώ ότι με τηλεφωνικό καλώδιο εκστρατίας το οποίο διέθεσε η διοίκησις διαβιβάσεων της Μεραρχίας, έγινε έρπουσα τηλεφωνική γραμμή από το Τσεπέλοβο μέχρι τον ουλαμό ΑΣΤΡΑΚΑΣ.

8.Έτσι είχε η κατάστασις στις αρχές Νοεμβρίου 1940. Εν τω μεταξύ μετά το πρώτο δεκαήμερο του Νοεμβρίου εβελτιώθη η κατάστασις υπερ ημών τόσον εις τον τομέα της VIII Μεραρχίας όσον και εις τον τομέα ΠΙΝΔΟΥ όπου μπήκαν εις τον αγώνα η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ και η ΜΕΡΑΡΧΙΑ ΙΠΠΙΚΟΥ. Έτσι και το τάγμα ΚΟΝΙΤΣΗΣ στο οποίο υπηρετούσαν αρκετά παιδιά του ΠΑΠΙΓΚΟΥ και μερικοί εξ αυτών ήσαν Αξ/κοί όπως ο ΠΥΡΟΣ ΣΤΑΡΑΣ, οι αδελφοί ΧΑΡΙΛΑΟΣ και ΣΠΥΡΟΣ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΟΥ και ο αγαπητός φίλος και συνάδελφος ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΡΓΥΡΟΜΑΝΔΡΙΤΗΣ, πέρασε στην αντεπίθεση με κατάληξη την τολμηρή ενέργεια του ΠΥΡΟΥ ΣΤΑΡΑ περιγράψαμε στο προηγούμενο τεύχος, Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 1995.

9. Με τον ΑΓΑΘΟΚΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ γνωριστήκαμε τον καλοκαίρι του 1943. Τότε ήταν υποδιοικητής του Υπαρχηγείου Ζαγορίου (ΕΔΕΣ) με διοικητή τον Γ. ΛΥΓΕΡΑΚΗ Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ήταν μέλος της ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ αποστολής. Είχε πάει ως αλεξίπτωτο στην περιοχή ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ μαζί με ΑΓΓΛΟΥς προερχόμενοι από την ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ όπου είχε πάει και με τεχε εκπαιδευθή αλεξιπτωτιστής.

Ήταν πάντα ενθουσιώδης και ριψοκίνδυνος. Μαζύ κάναμε στην γνώριση στην περιοχή ΤΥΜΦΗΣ και καθαρίσαμε τον ΡΟΜΠΟΖΙ ως πεδίο ρίψεων, τον το ελειτούργησε μόνο μια φορά και σταμάτησε λόγω των διαπληκτισμών και συγκρούσεων με το ΕΛΑΣ. Κατά την αναγνώρισιν στο ΡΟΜΠΟΖΙ μου έδειξε τα Πολεμοφόδια που είχε οργανώσει κατά τη εγκατάστασιν του ουλαμού ΑΣΤΡΑΚΑΣ. Ήταν ακόμη άθικτα.

Επίσης μου διηγήθηκε τον ανδρισμό που έκανε την 10-11-40 εις μιαν επιθετική αναγνώριση προ της αντεπιθέσεως της ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ, ορμώμενος από ΤΖΟΥΦΑΡΑΧΗ προς ΔΕΜΑ. Τα υψώματα ο χάρης τα ονομάζει ΚΕΦΑΛΟΒΟΥΛΓΑΡΑ. Αλλά ας δούμε τι γράφει ο στρατηγός Κ. ΤΣΙΜΗΤΡΟΣ στη σελίδα 199.

«Ο γενναίος διοικητής του Λόχου 15 Συν/τος πεζ. έφεδρος υπ/γός πεζ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Α. επωφεληθείς του αιφνιδιασμού τον επέφερε εις τον εχθρόν τόλμησε και αποφασιστικώς προωθεί τον Λόχον του μέχρι του υψώματος ΚΕΦΑΛΟΒΟΥΛΓΑΡΑ όπου ανανιδιάζει και έτερον εχθρικόν τμήμα όπερ συμπτύσσεται ατάκτως. Η την ενέργειαν ταύτην του λόχου υπεστήριξεν ισχυρώς και το πυροβολικόν μας».

10. Αυτά είχα να συμπληρώσω για τη συμμετοχή των γυναικών του ΠΑΠΙΓΚΟΥ στον πόλεμο του 40, και να προσθέσω ότι χάρις σε αυτές η παρούσα γενεά και αυτές που θα επακολουθήσουν θα μπορούν να ατενίζουν με υπερηφάνεια το βάθρο στο ΡΟΝΤΟΒΑΝΙ.

Σας ευχαριστώ

Ι. ΜΗΤΣΙΑΔΗΣ

Ποίηση Ζαγοριοίων

ΕΛΕΓΕΙΑ

ΜΟΙΡΟΛΟΪ ΣΤ' ΑΔΕΡΦΙΑ ΜΟΥ

«Μέρα Μαγιού —πριν 3 χρόνια— μας «μίσεψε» ο Άρης. Και πριν 6 μήνες ο Τακούλης, ο δευτερότοκος. Κι έμειναν σε μένα τα μοιρολόγια....».

Β. ΤΖΙΟΒΑΣ

Ποιον, πώς και τι να πρωτοκλάψω
ποια μοιρολόγια τώρα να σας πω.
Ολόκληρη μια ζήση, πώς να θάψω
Να σκούξω τώρα, πώς το χαλασμό;

Τώρα το χωρισμό, πώς να παλέψω;
Το πατρικό μας σπίτι ορφανό.
Με ποιον τα όνειρά μου πια να πλέξω
πώς να καταλαγιάσω τον καημό;

Βιαστήκατε, χωρίς να σεβαστείτε
της γέννας και του χάρου τη σειρά
και φύγατε και δεν θα ξαναρθείτε.
Κι έγιναν τώρα οι μνήμες ουρλιαχτά.

Κλείσαν για μένα οι ρούγες του χωριού μας
Που τόχαμε κι οι τρεις χιλιακριβό
Έρωτας κι έγνοια, μιας ζωής, τον νού μας.
Πάει, μαζί σας πέθανε κι αυτό...

Τι μοιρολόγια τώρα να σας φτιάξω;
Ποια μοιρολόγια τώρα να σας πω,
τώρα με τι λιαλιά; πώς να φωνάξω;
Αφού μαζί σας, πέθανα κι εγώ.

Μάιος 1995

***

ΜΟΙΡΟΛΟΪ ΣΤΟΝ ΚΩΣΤΑΚΗ

Όνειρο
που ήταν λέει αληθινό
και συ μικρό παιδάκι,
σε κράταγα στην αγκαλιά,
σε γέμιζα μ' αγάπη.
Και περπατούσες πλάϊ μου
κι εγώ απ' το χεράκι,
σου μάθαινα για τη ζωή
το ίσιο μονοπάτι.
Σου έλεγα για μάγισσες,
για δράκους, για νεράϊδες,
για σκλάβους και για πειρατές,
κάστρα και βασιλιάδες.
Να μάθεις τι είναι οι πλούσιοι,
φτωχοί, δυστυχισμένοι,
οι χήρες και τα ορφανά,
άρρωστοι, πονεμένοι.
Σου μάθαινα για τη ζωή,
δέντρα, πουλιά, φεγγάρι,
τι είναι πόνος και χαρά,
η αλήθεια και η απάτη.
Κι εσύ βιαζόσουν κι έλεγες,
πότε να μεγαλώσω,
να τους αλλάξω τους κακούς
κι αγάπη να τους δώσω.
Ένα μόνο δεν σούμαθα,
φτωχό μου παλικάρι,
οι άνθρωποι είναι κακοί,
δεν θέλουν την αγάπη.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Κ. ΖΑΜΠΑΛΑ

***

ΣΤΟ ΧΑΜΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΜΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τι κι αν γέρνουν μαραμένα τα λουλούδια
και τα πέταλα μαδάει η βροχή;
Είναι τ' άρωμα που πνέουν στ' άνθισμά τους
αναλλοίωτο... η ίδια τους «ψυχή».

Τι κι αν έπεσες σαν δέντρο μεσ' τη μπόρα
που το βρίσκει στην ορμή του ο χαλασμός;
Μη λυπάσαι.... κι είναι βάλσαμο στη θλίψη
των δικών σου, ο στερνός σου ανασασμός.

Τι κι αν φεύγουν οι «καλοί» μας απ' τον ήλιο,
και τους θάβουν άσπλαχνα στη γή;
Μεσ' του τάφου το σκοτάδι θα ροδίσει,
και γι αυτούς μιαν αβασίλευτη αυγή.

Τι κι άν χάθηκες ανέλπιστα στο χάος,
σαν τραβούσες γελαστός την «πετονιά»;
Μη τρομάζεις... το κρατάει το μυστρίσου
που της χάρισες να χτίζει, η νιά γενιά.

Να μια νίκη που κοντά σε συντροφεύει,
κι ας μη πρόλαβες ν' αράξεις στην κορφή....
Φτάνει π' άνοιξες πλατύ ένα μονοπάτι
στου «βουνού» σου χαμηλά την παρυφή.

Κι ως σύννεφο μας ρίχν' αστροπελέκια
και στο διάβα του σκορπά τη συμφορά,
θάρθουν κι άλλοι, κι έρχοντ' αλυσσίδα
για να δώσουν στους κατοπινούς χαράς.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΖΩΡΔΟΥΜΗΣ
«Πάνω-Σουδενιώτης»

Ο Άγιος Χαράλαμπος στη Λάιστα Ζαγορίου

Όποιος γεννηθεί στη φυλακή
τη φυλακή θυμάται

έλεγαν οι παλιότεροι σαν τύχαινε και μιλούσα καμιά φορά μαζί τους. Τότε όμως δεν τα πίστευα. Θες γιατί δεν είχα γνωρίσει ακόμη τη ζωή, θες γιατί τα θεωρούσα υπερβολές. Ήμουν ένα αϊτόπουλο, που δεν ήθελα τίποτε άλλο, παρά να χτυπήσω τα φτερά μου και να πετάξω... Να δω καινούργιους κόσμους, άλλους ανθρώπους να γνωρίσω και να γνωριστώ.

Μόνο που η ζωή τελικά είναι ένα ποτήρι νερό που όλο πίνεις και πίνεις και όμως ούτε αυτό αδειάζει ποτέ, ούτε εσύ ξεδιψάς. Έτσι γίνεται και με τους περισσότερους ξενιτεμένους πατριώτες. Όσους ανθρώπους και αν γνωρίσαμε, όσες πολιτείες και αν είδαμε, πάντα ο νους μας τρέχει και γυρνά πίσω στα Ζαγοροχώρια μας, στη Λάϊστα, τη μικρή πατρίδα μας.

Όταν τραβήξεις για κει ξαναποιώθεις λίγο απ' το παλμό της πρώτης σου νιότης. Βλέπεις γνωστούς και φίλους με τα σημάδια του χρόνου πάνω τους. Ύστερα προχωράς και στο ξωκκλήσι του αγίου Χαραλάμπου στη βουνοκορφή. Το προσκύνημα μοιάζει σαν μια ευχαριστία, σαν την εκπλήρωση ενός τάματος που σε φύλαξε γερό και γύρισες πίσω. Αφού προσκυνήσεις λοιπόν, νοιώθεις μέσα σου μια ακατανίκητη επιθυμία να βγεις έξω να περπατήσεις ,να χρείς αυτήν την πανοραμική θέα που απλώνεται μπροστά σου, να δεις τον Πάπιγκο, την Γκαμήλα, λίγο πιο κει τον Σμόλιγγα και απ' την άλλη μεριά πάλι την Τσούκα. Να κάτσεις στο κιόσκι που έφτιαξε ο Σύλλογος, για να σκεφτεί, να ηρεμήσεις, να νοιώσεις τούτη την περηφάνεια λες και είσαι ο πρώτος άνθρωπος που ανέβηκε εκεί, που είδε τούτο το άφθαστο μεγαλείο. Είναι ένας ζωγραφικός πίνακας, που μόλις βγήκε απ' τα χέρια του δημιουργού. Λίγες πινελιές μόνο μένουν, ίσα για να βάλει ο άνθρωπος την προσωπική του σφραγίδα. Γύρω σου απλώνεται μια απέραντη φύση άνθρωπος - Θεός αρμονικά συνταιριασμένα. Νοιώθεις και συ σαν τους γέροντες, που είχες δει λίγη ώρα πρωτύτερα να κάθονται στην μακάρια ησυχία τους, στην πλατεία του χωριού.

Το σιωπή όμως έρχονται να ταράξουν φωνές. Τα πουλιά για λίγο σωπαίνουν το κελάϊδημά τους, προσμένοντας να δουν τον επισκέπτη. Είναι κάποιος που έρχεται πολύ συχνά εδώ πάνω, γι αυτό και τούτα ξανάρχισαν με πιο πολύ ζήλο το τραγούδι τους, σα να θέλαν να τον καλωσορίσουν. Τα χαιρετάει και κείνος με ένα κούνημα του κεφαλιού του. Αποτραβιέται στη σιωπή του και όταν ανοίγει το στόμα του τα λόγια που βγαίνουν απ' τα χείλη του είναι λόγια όλων όσων έχουν δει τούτο το έργο: Γειά στα χέρια σου μπαρμπα -Χρόνη Δρούγια, που μαζί με τη γυναίκα σου τη κυρά - Μαρίκα, βοηθήσατε στο να γίνει τούτος ο παράδεισος.

Η θύμηση γυρνά πίσω στα περασμένα και ο καθένας αρχίζει να λέει όσα ξέρει γι αυτή την ιστορία. Τι και αν δεν είναι ο μπαρμπα - Χρόνης από δω, αλλά απ' τη Βουβούσα. Εμείς οι Λαϊστινοί, τον νοιώθουμε και αυτόν Λαϊστινό. Έχει το ίδιο αίμα με μας. Η ζωή του είναι μια αστα-μάτητη προσφορά γι αυτόν εδώ τον τόπο. Μισό εκατομμύριο και παραπάνω, μαζί με τη συντρόφισσα της ζωής του, τα χαλάλησε για να γίνει τούτο δω το μέρος ανάπαυση ψυχών. Και όχι μόνο αυτό. Δεν τα βάζει κάτω αλλά προσφέρει και θα συνεχίσει να προσφέρει χρήματα, κόπο, πόνο, μόχθο, αγρύπνια, μεράκι. Μα και για την γυναίκα του την κυρά - Μαρίκα τι να πρωτοπεί και τι να πρωτοθαυμάσει κανένας. Όπου σταθεί σκέφτεται την αναζωογόνηση του χωριού. Είναι στιγμές που αναρωτιέται όποιος τη γνωρίζει καλά αν θέλει τίποτα άλλο πιο πολύ στη ζωή της απ' το να δει ξανά το χωριό ζωντανεμένο, να ακούει κλάμματα παιδιών, τα κελαρυστά γέλια των κοριτσιών, να δει γάμους να γίνονται και σπιτικά να ανοίγονται...

Μένοντας εκεί μόνος συλλογίζεται.... Άραγε πώς να ήταν η ελληνική ύπαιθρος, τα χωριά και οι πολιτείες μας, αν οι αρμόδιοι έδιναν την πρέπουσα προσοχή; Μα αυτοί όμως είναι μακρυά.... Η προσπάθεια πρέπει να ξεκινήσει από μας τους ίδιους. Άνθρωποι σαν το μπαρμπα - Χρόνη και τη κυρά - Μαρίκα μας δίνουν το παράδειγμα. Ενα ευχαριστώ στην προσφορά τους, όσο μικρό ή μεγάλο και αν είναι δεν πετυχαίνει τίποτα. Χρειάζεται να βρεθούν μιμητές και άξιοι συνεχιστές τους. Μόνο έτσι θα νοιώσουν και τούτοι δικαιωμένοι για το έργο τους. Μπαρμπα - Χρόνη και κυρά - Μαρίκα συνεχίστε να είστε το παράδειγμά μας...

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΚΟΓΚΟΥΛΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Α

Την Κυριακή των Βαΐων, είχα την ευκαιρία να ζήσω στιγμές που θύμισαν την αδικημένη πατρίδα μου, Ήπειρο!

Οι ηπειρώτες του νομού Ημαθείας, με την πρωτοβουλία του αξιέπαινου προέδρου των Τάσιου Βασιάδη, οργάνωσαν μια εκδήλωση, με ομιλία του κ. καθηγητού Κόντη, από το πανεπιστημίο Θεσ/νίκης, με θέμα τους κατατρεγμένους βορειοηπειρώτες.

Στο τέλος της πολύ τεκμηριωμένης ομιλίας, απολαύσαμε και τα φησισμένα ηπειρωτικά τραγούδια και τους ωραίους χορούς, μεταφέροντάς με στην γενέτειρά μου! Η Ήπειρος έχει την καλύτερη λαϊκή μουσική της πατρίδος μας και κάνει μόνο... εξαγωγή στα τόσα όμορφα τραγούδια της.

Διάβασα πρόσφατα ένα βιβλίο του Γιάννη Κολιόπουλου, με τίτλο «Η ληστεία στην Ελλάδα», όπου σε ένα σημείο μνημόνευε, ότι την ληστεία την κυνηγούσε το κράτος, αλλά ο λαός πένευε τα κατωρθώματα των ληστών, με τραγούδια και σήμερα γνωστά!

Ο κ. Βασ. Κόντης, γνωστός των προβλημάτων αλλά και της ιστορίας της Βορ. Ηπείρου, από όπου κατάγεται, μας ενημέρωσε για τα πολλά ιστορικά γεγονότα, που αφορούν αυτήν την ελληνική περιοχή.

Το επώνυμο του κ. καθηγητού, με γύρισε πολύ πίσω, στα φοιτητικά χρόνια. Είχα τον ρωτώ, έναν συμφοιτητή, Κόντη Βαγγέλη, έχει κάποια σχέση με την οικογένειά σας ή είναι συνωνυμία; Αδελφός του πατέρα μου, απαντά: Αλλά δυστυχώς πέθανε προ 15ετίας.

Οι βορειοηπειρώτες θέλησαν να είναι ανεξάρτητοι και το 1914 κύρηξαν την Β.Η. αυτόνομη.

Ειδικά οι χειμαριώτες, με τον λεβέντη Σπυρομήλιο, έδειξαν αποφασιστικότητα. Το κράτος μας όμως, δεν μπόρεσε να τους βοηθήσει ουσιαστικά, επειδή στην Κοινωνία των Εθνών, πρωτοστατούσαν αρνητικά, η Αυστρία, Ρωσία και ειδικά η Ιταλία. Εναντιώθηκαν στα ελληνικά όνειρα.

Επί πλέον δε στον τόσο μαχητικό Ελευθέριο Βενιζέλο, έθεσαν υπόψιν ότι:Αν θέλει να ξεκαθαριστεί το θέμα της ανεξαρτησίας των νήσων του Αιγαίου, θα θυσιάσει την Β. Ήπειρο.

Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, που τό θορυβοδώς διατυμπανίζονται σήμερα, για την Β. Ήπειρο, ήταν πάντα ανύπαρκτα... Επειδή ασχέτως αν το ελληνικό στοιχείο ζούσε υπό ξένην κατοχήν, δεν απολάμβανε έστω και τα στοιχειώδη δικαιώματα.

Τα ελληνικά σχολεία τα κατήργησε η Αλβανία, το δε 1967 έκανε το ίδιο με τις εκκλησίες τις οποίες έκανε σταύλους. Στην εκκλησία βασίστηκε ο εθνικός αγών στην μητέρα Ελλάδα, ήταν δε κάποτε το κρυφό σχολείο.

Τα παιδιά όταν έπαιζαν στον δρόμο ή αλάνες, μιλούσαν ελληνικά και τα άκουγαν οι Αλβανοί, έκλειναν τους γονείς των 15 χρόνια φυλακή!

Αυτή ήταν η άγρια καμπάνα τ[illegible] για τον αφανισμό των Ελλήνων.

Το 1921, όταν ορισμένες π[illegible] χής της Β. Ηπείρου επανεστάτησ[illegible] η Ελλάδα δεν μπόρεσε να τους β[illegible] θήσει, γιατί τότε ήταν μπλεγμένη [illegible] τον πόλεμο της Μικράς Ασίας [illegible] οποίος δυστυχώς κατέληξε στην [illegible] κρασιατική καταστροφή, με τα γ[illegible] κόλουθά της.

Η Ελλάδα ευτυχώς, με αρκετ[illegible] θυσίες αλλά και με αναγνωρισ[illegible] την αξία της διεθνώς, ήταν μετ[illegible] των νικητών στο Β' παγκόσμιο πο[illegible] μο.

Η Ιταλία που μας έβαζε π[illegible] τρικλοποδιές όταν διατυμπανίζ[illegible] τα ελληνικά δικαιώματα για τη[illegible] Ήπειρο, ήταν μεταξύ των ηττη[illegible] και ταπεινωμένων λαών που σ[illegible] κύλησαν την ανθρωπότητα.

Γιατί τότε δεν πιέσαμε τους μ[illegible] λους, να δικαιωθούμε έστω και μ[illegible] για το ακανθώδες πρόβλημα τ[illegible] Ηπείρου, αλλά αρκεστήκαμε να [illegible] ματοκυλιστούμε με τον τριετή [illegible] λιο πόλεμο.

Πόσα λάθη εις βάρος μας [illegible] κάνει!

Προπολεμικά, ασχέτως αν τ[illegible] ρειοηπειρωτικό πρόβλημα [illegible] άλυτο, οι συμπατριώτες μας [illegible] ορισμένα δικαιώματα. Μπορο[illegible] π.χ. να μπαινοβγαίνουν στην Ε[illegible] δα.

Σήμερα οι σχέσεις μας είναι τ[illegible] μένες με την Αλβανία, η οποία μ[illegible] νότι η Ελλάς την βοήθησε πολ[illegible] τρόπως, όπως π.χ. οι 2-300.000 [illegible] βανοί που εργάζονται εδώ κα[illegible] νε.... χορτάτοι στον τόπο τους [illegible] νουν όμως και... τον κάρτ[illegible] μπορούμε να τους επιβάλουμε [illegible] εμείς, να ανταποχριθούμε σε ορ[illegible] νες υποχρεώσεις!

Και τώρα κάτι ποιό ειθ[illegible] πολλά χρόνια πίσω.

Όταν κυβερνούσε τους αλβ[illegible] ο βασιλιάς των Αχμέτ Ζώγου, θ[illegible] μαι στην παιδική μου ηλικία, μετ[illegible] 1932-35, ερχόταν στο χωριό του [illegible] βούσα Ζαγορίου, νομού Ιωαννι[illegible] πολλοί κυρατζήδες, ιδία από τ[illegible] φαλοχώρι Σωτήρα με 100-200 μ[illegible] ρια, για την μεταφορά της ξύλ[illegible] στα Γιάννινα.

Νοσταλγώ τα πολιφωνικά τ[illegible] γούδια τους, τα οποία είναι ίδι[illegible] τα θαυμάσια τραγούδια του Π[illegible] ου.

Είναι αναμφισβήτητο ότι [illegible] επηρεαστεί από την αρβ[illegible] μουσική και τα τραγούδια τ[illegible]

Το δημοσίευμά μου, το οποί[illegible] πίζω να το διαβάσουν μερικοί [illegible] ενημερωθούν για ορισμένα [illegible] προβλήματα, θα αποτανθώ με [illegible] κληση στον κ. διευθυντή της εφ[illegible] δος «Λαός» Βεροίας, αλλά να δ[illegible] σιευθεί και στα Γιάννινα, στην [illegible] μερίδα «Πρωϊνός Λόγος», στο [illegible] ριοδικό «Το Ζαγόρι μας» κοπής [illegible] στην εφημερίδα του χωριού μ[illegible] όλα τυγχάνω συνδρομητής τ[illegible]

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΧΑΤΖΗ[illegible]
Γιατρός-Βόρ[illegible]

ΛΑΪΣΤΑ ΕΥΧΕΤΗΡΙΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΩΝ ΝΕΩΝ ΤΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΤΟΥ 1920

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΥ

Οι Λαϊστινοί ξενιτεύονταν κυρίως στη Θράκη (Ραιδεστό, Αδριανούπολη, Ξάνθη, Σάπες, Ίασμο, Κομοτηνή, Αλεξανδρούπολη) και στην [illegible]ντική Μακεδονία (Δράμα Δοξάτο, Καβάλα, Χρυσούπολη, Κεραθήσει, γιατί τότε ήταν μπλεγμ[illegible] τον πόλεμο της Μικράς Ασίας [illegible] οποίος δυστυχώς κατέληξε στην [illegible] κρασιατική καταστροφή, με τα γ[illegible] κόλουθά της.

Η Ελλάδα ευτυχώς, με αρκετ[illegible] θυσίες αλλά και με αναγνωρισ[illegible] την αξία της διεθνώς, ήταν μετ[illegible] των νικητών στο Β' παγκόσμιο πο[illegible] μο.

Η Ιταλία που μας έβαζε π[illegible] τρικλοποδιές όταν διατυμπανίζ[illegible] τα ελληνικά δικαιώματα για τη[illegible] Ήπειρο, ήταν μεταξύ των ηττη[illegible] και ταπεινωμένων λαών που σ[illegible] κύλησαν την ανθρωπότητα.

Γιατί τότε δεν πιέσαμε τους μ[illegible] λους, να δικαιωθούμε έστω και μ[illegible] για το ακανθώδες πρόβλημα τ[illegible] Ηπείρου, αλλά αρκεστήκαμε να [illegible] ματοκυλιστούμε με τον τριετή [illegible] λιο πόλεμο.

Πόσα λάθη εις βάρος μας [illegible] κάνει!

Προπολεμικά, ασχέτως αν τ[illegible] ρειοηπειρωτικό πρόβλημα [illegible] άλυτο, οι συμπατριώτες μας [illegible] ορισμένα δικαιώματα. Μπορο[illegible] π.χ. να μπαινοβγαίνουν στην Ε[illegible] δα.

Σήμερα οι σχέσεις μας είναι τ[illegible] μένες με την Αλβανία, η οποία μ[illegible] νότι η Ελλάς την βοήθησε πολ[illegible] τρόπως, όπως π.χ. οι 2-300.000 [illegible] βανοί που εργάζονται εδώ κα[illegible] νε.... χορτάτοι στον τόπο τους [illegible] νουν όμως και... τον κάρτ[illegible] μπορούμε να τους επιβάλουμε [illegible] εμείς, να ανταποχριθούμε σε ορ[illegible] νες υποχρεώσεις!

Και τώρα κάτι ποιό ειθ[illegible] πολλά χρόνια πίσω.

Όταν κυβερνούσε τους αλβ[illegible] ο βασιλιάς των Αχμέτ Ζώγου, θ[illegible] μαι στην παιδική μου ηλικία, μετ[illegible] 1932-35, ερχόταν στο χωριό του [illegible] βούσα Ζαγορίου, νομού Ιωαννι[illegible] πολλοί κυρατζήδες, ιδία από τ[illegible] φαλοχώρι Σωτήρα με 100-200 μ[illegible] ρια, για την μεταφορά της ξύλ[illegible] στα Γιάννινα.

Νοσταλγώ τα πολιφωνικά τ[illegible] γούδια τους, τα οποία είναι ίδι[illegible] τα θαυμάσια τραγούδια του Π[illegible] ου.

Είναι αναμφισβήτητο ότι [illegible] επηρεαστεί από την αρβ[illegible] μουσική και τα τραγούδια τ[illegible]

Το δημοσίευμά μου, το οποί[illegible] πίζω να το διαβάσουν μερικοί [illegible] ενημερωθούν για ορισμένα [illegible] προβλήματα, θα αποτανθώ με [illegible] κληση στον κ. διευθυντή της εφ[illegible] δος «Λαός» Βεροίας, αλλά να δ[illegible] σιευθεί και στα Γιάννινα, στην [illegible] μερίδα «Πρωϊνός Λόγος», στο [illegible] ριοδικό «Το Ζαγόρι μας» κοπής [illegible] στην εφημερίδα του χωριού μ[illegible] όλα τυγχάνω συνδρομητής τ[illegible]

Φωτ. 1) Έν Δράμα τη 20η Οκτωβρίου 1921 Λάβεται την φωτογραφίαν μας πάππου προς ενθύμιον. Εϊμαστε δε α! Εγώ, δηλαδή, ο Γιάννης β! Ο Θεόδωρος τουκανάτα Γ! ο αδελφός μου Βασίλειος και Δ! η αδελφή μου Χαρίκλεια. Εγώ γράφω μετ' αγάπης θερμής.

Ιωάννης Τοπάλης

Φωτ. 2) Δράμα τη 8/Αυγούστου 1923 Σεβαστέ μου Πάππε την δεξιάν σου ασπάζομαι. Την θείαν μου και εξαδελφή μου Βασιλικήν τους ασπάζομαι. Από πατέραν μου, Μητέραν μου, Χαρίκλειαν και Βασιλάκιν έχεις τα δέοντα. Σας στέλνω την φωτογραφίαν μου ως ενθύμιον από την Δράμαν. Μάθε δε ο Γιάννης απολύθη, ήρθε εδώ και είναι καλά.

Άνευ ετέρου
Μετά τιμής
Γιάννης Τοπάλης

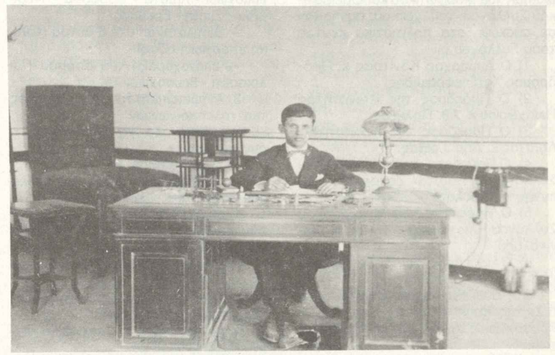

Φωτ. 3) Δράμα τη 15/9/25 Δώρον στην αγαπητήν μου Βασιλικήν Αγαπητή μου εξαδέλφη μου Βασιλική λάβε την φωτογραφίαν από την Δράμα για ενθύμιον.
Μετ' αδελφικής αγάπης
Ιωάννης Χρ. Τοπάλης

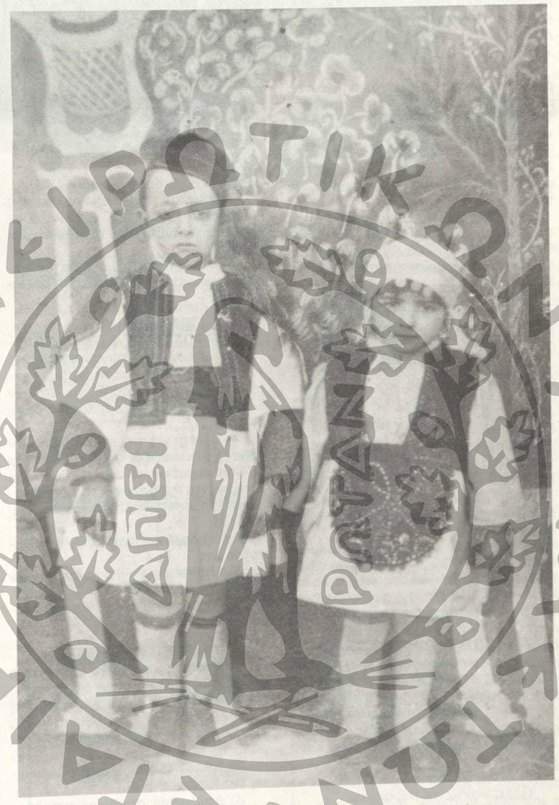

Φωτ. 4) Ενθύμιον του έτους 1930. Πολλές ευχές
Γιάννης Πάζης
Σούλα Πάζη

ΣΥΣΚΕΨΗ ΦΟΡΕΩΝ ΣΤΟ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Στις 29 Απριλίου 1995 στο Βρυσοχώρι Ζαγορίου και ύστερα από πρόσκληση του Μορφωτικού και Ορειβατικού Συλλόγου του χωριού συνήλθαν σε σύσκεψη στο πολιτιστικό κέντρο τοου Συλλόγου οι:

1) Ο Δήμαρχος Κόντσας κ. Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης,

2) Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Ηλιοχωρίου κ. Αθ. Πολύζος,

3) Ο Πρόεδρος της Κοινότητας, Λάϊστας κ. Δημ. Γρίβας,

4) Ο Πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου «η Λάϊστα» Ζαγορίου κ. Ιωάννης Κογκούλης.

5) Ο Πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου Ηλιοχωριού κ. Ηλίας Παπανικολάου

6) Ο Πρόεδρος του ΜΟΣ Βρυσοχωρίου κ. Ευθ. Πουποβίνης.

Στη σύσκεψη συμμετείχαν και τα Δ.Σ. της Κοινότητας και του Μ.Ο.Σ. Βρυσοχωρίου καθώς και κάτοικοι του χωριού.

Η σύσκεψη, εκτός από την γνωριμία των φορέων, είχε σα σκοπό την απογραφή των προβλημάτων και των προτάσεων για την επίλυση αυτών, ώστε να αρχίσει ένας κύκλος ενεργειών και προσπαθειών με σκοπό την καλυτέρευση της ζωής των κατοίκων και την δρομολόγηση της πολύπλευρης ανάπτυξης της ενιαίας γεωγραφικής ενότητας, που ξεκινάει από το Τσεπέλοβο και περιλαμβάνει τα χωριά της Λάκκας Αώου από την Κόνιτσα μέχρι το Δίστρατο.

Δυστυχώς η ανταπόκριση των φορέων δεν ήταν η αναμενόμενη, διότι με φωτεινή εξαίρεση τον αεικίνητο Δήμαρχο Κόντσας δεν παρευρέθη κανένας εκπρόσωπος των κοινοτήτων Ελεύθερον-Παλαιοσελίου-Πάδων-Αρμάτων και Διστράτου δεν είναι όμως του παρόντος να αναλυθή το γιατί.

Η σύσκεψη ξεκίνησε με χαιρετισμό του προέδρου του Μ.Ο.Σ. κ. Ευθ. Πουποβίνη και στη συνέχεια άρχισε η συζήτηση που χωρίστηκε σε 4 ενότητες.

Την πρώτη ενότητα, που αφορούσε τη δημιουργία υποδομής εισηγήθηκε ο κ. Σταύρος Γκαράνης, αντιπρόεδρος της κοινότητας Βρυσοχωρίου.

Την δεύτερη ενότητα, που αφορούσε την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών ο κ. Ρέμος Αναστάσιος, αντιπρόεδρος του Μ.Ο.Σ. Βρυσοχωρίου.

Την τρίτη ενότητα, που αφορούσε την τουριστική ανάπτυξη ο κ. Τσομίδης Αδαμάντιος, μέλος του Μ.Ο.Σ. και

Την τέταρτη ενότητα, που αφορούσε την πολιτιστική ανάπτυξη ο κ. Ρέμος Αναστάσιος.

Μετά από κάθε εισήγηση ακολούθησε διαλογική συζήτηση και κατάθεση προτάσεων από όλους τους συμμετέχοντες. Οι προτάσεις αυτές ομαδοποιημένες παρουσιάζονται παρακάτω:

Α' ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

1) Συντονισμός δράσης για την αξιοποίηση των εθνικών και Κοινοτικών προγραμμάτων. Διατυπώθηκε δε ως βασικό πρόβλημα η έλλειψη ενημέρωσης για τα προγράμματα και τις δυνατότητες των ιδιωτών και των φορέων.

2) Οδικό δίκτυο

Προτείνονται τα παρακάτω:

— Σύνδεση 25ης και 36ης επαρχιακής οδού

— Ασφαλτόστρωση δρόμου - διακλάδωση Λάιστας

— ένταξη στο εθνικό περιφερειακό δίκτυο του δρόμου Βρυσοχώρι - Ηλιοχώρι - Λάϊστα - Βοβούσα - Περιβόλι - Σμήξη - Γρεβενά.

— Διαπλάτυνση στα 8 μέτρα (τυπική επαρχιακή οδός)

— επαναχάραξη του δρόμου Παλαιοσέτι - Βρυσοχώρι

3) Αντιμετώπιση του προβλήματος των τηλεπικοινωνιών

— Μέτρα για να σταματήσει η συνακρόαση

— Νέες παροχές τηλεφώνων

— Εγκατάσταση δύο καρτοτηλεφώνων σε κάθε χωριό

4) Οργάνωση δικτύου αναμεταδοτών τηλεόρασης για τη λήψη περισσότερων καναλιών

5) Επαναλειτουργία των σχολείων με τη δημιουργία τάξεων υποδοχής παλινοστούντων Ελλήνων Βορειοηπειρωτόπουλα, Πόντιοι κλπ).

6) Αντιμετώπιση του συγκοινωνιακού προβλήματος με:

—πύκνωση δρομολογίου Κ.Τ.Ε.Λ.

— επέκταση της απογευματινής λεωφορειακής γραμμής Γιάννενα-Σκαμνέλι ως τη Λάιστα και το Βρυσοχώρι ενάλλάξ.

— Μελέτη για δημιουργία διακοινοτικής επιχείρησης με ιδιόκτητο λεωφορείο.

Β' ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΟΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

1) Δημιουργία συνομοσπονδίας τοπικών Αγροτικών-Δασικών Συνεταιρισμών για να μπορούν να κάνουν επενδύσεις (εναλλακτική λύση η δημιουργία Ε.Π.Ε. ή Α.Ε.)

2) Μελέτη για την κατασκευή Μονάδας χαρτοπολτού, που θα αξιοποιεί τα υπολείμματα των υλοτομείων και τα προϊόντα καθαρισμού του δάσους

3) Εκτροφείο θηραμάτων στο Παλαιοχώρι

4) Υποδομή για ανάπτυξη της κτηνοτροφίας

5) Αξιοποίηση των φαρμακευτικών φυτών της περιοχής

6) Υποδομή για ορεινή ερασιτεχνική αλιεία

Γ' ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1) Μορφή τουριστικής μονάδας ο οικοτουρισμός και ο ο αγροτουρισμός και όχι οι μεγάλες τουριστικές ομάδες

2) Τουριστική ανάπτυξη μόνο με αξιοποίηση του τρίπτυχου φύση - παράδοση - πολιτισμός

3) Συλλογική τουριστική αξιοποίηση της περιοχής

4) Δημιουργία σταθμών ενημέρωσης τουριστών σε διάφορα σημεία της περιοχής (Γυφτόκαμπος, Κόνιτσα, Παλαιοσέλι κλπ)

5) Ανάπτυξη ενός δικτύου παραδοσιακών μονοπατιών για ήπιο και ανώτερης στάθμης τουρισμό ενδεικτικά αναφέρονται:

— Γυφτόκαμπος - Πιστρίτσου - Μόρφα Λάιστα

— Βρυσοχώρι - Ηλιοχώρι - Λάϊστα

— Γυφτόκαμπος - Αρβανίτη - Αβάλος

— Γυφτόκαμπος - Κήποι κ.α.

Δ' ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1) Δημιουργία συνομοσπονδίας Πολιτιστικών Συλλόγων της Λάκκας Αώου, για να μπορούν αυτοί ν' αναλαμβάνουν δραστηριότητες με κόστος πάνω από τις δυνάμεις του καθενός από αυτούς.

2) Έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου με χρονοθέτηση των εκδηλώσεων (πανηγύρια - γιορτές - εκθέσεις) της ευρύτερης περιοχής για να προγραμματίζει ο επισκέπτης την παραμονή του.

3) Διάσωση και προβολή των μνημείων της περιοχής (εκκλησίες - γεφύρια - οικοδομήματα- στοιχεία λαϊκής τέχνης κλπ.

4) Σύνδεση και ενημέρωση με τους χιλιάδες ανα τον κόσμο αποδήμους της περιοχής.

Η σύσκεψη διήρκησε 4 περίπου ώρες και στο τέλος συμφωνήθηκε η τακτική επανάληψη των συναντήσεων με συγκεκριμένη πια ημερήσια διάταξη με σκοπό τον συντονισμό των δράσεων για την επιτυχία των σκοπών.

Συμφωνήθηκε επίσης να καταβληθούν προσπάθειες για τη συμμετοχή και άλλων κοινοτήτων μιας και η περιοχή είναι καταδικασμένη να συνυπάρχει και να συνεργάζεται.

Ακολούθησε συνεστίαση των συμμετεχόντων στο κέντρο του κ. Ευάγγελου Σιαμπίρη, προσφορά του Μ.Ο.Σ.

Βρυσοχώρι 30-4-95

Τάσος Ρέμος

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Βρυσοχώρι 29-4-1995

Αριθμ. Πρωτ. 16

ΠΡΟΣ

1. ΤΠΕΧΩΔΕ Γραφείο κ. Υπουργού
2. κ. Περιφερειάρχη Ηπείρου
3. κ. Νομάρχη Ιωαννίνων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γραφείο Τύπου Ν. Ιωαννίνων
2. Βουλευτές Ν. Ιωαννίνων

ΨΗΦΙΣΜΑ 1

ΘΕΜΑ: **Βελτίωση οδικού δικτύου περιοχής Λάκας Αώου**

Ο Δήμαρχος Κονίτσης, οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων και οι Πρόεδροι των Πολιτιστικών Συλλόγων Λάκκας Ηλιοχωρίου και Βρυσοχωρίου, συνήλθαν σε κοινή συνεδρίαση στο Βρυσοχώρι στις 29-4-1995, εξέτασε το παρόν ψήφισμα διαμαρτυρίας για την απαράδεκτη κατάσταση του οδικού δικτύου της περιοχής, η οποία εξασφαλίζει υποτυπώδη συγκοινωνία μόνο κατά τους θερινούς μήνες, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα κάθε μορφή αξιοποίησης του ειδικού χώρου της Λάκκας Αώου και

προτείνουν:

να ενταχθούν σε περιφερειακά εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα τα έργα άμεσης προτεραιότητας τα οποία λουθα:

1. Ένταξη και άμεση προώθηση των εργασιών στους οδικούς άξονες:

— Κονίτσης-Παλαιοσελίου-Διστράτου-Βασιλίτσας

— Παλαιοσελίου-Βρυσοχωρίου

— Γυφτόκαμπου-Λάιστας-Βοβούσας-Περιβολίου-Γρεβενών

2. Άμεση ασφαλτόστρωση του δρόμου Διακάδωσης Βρυσοχωρίου-Λάιστας μήκους 10 περίπου χιλιομέτρων.

3. Τα εκτελούμενα έργα να τα βλέπουν οδόστρωμα κανονικής τοιχιακής οδού 8 μέτρων, βελτίωση διαπλάτυνση και όχι απλή ασφαλτόστρωση του υπάρχοντος δρόμου.

Η ολοκλήρωση των παραπάνω έργων θα συνδέσει από δύο κατευθύνσεις τον οδικό άξονα του κέντρου Ζαγορίου και Κονίτσης-Διστράτου με την περιοχή των Γρεβενών, θα βαθμίσει τη ζωή των κατοίκων και θα συμβάλει στην αγροτική, βιοτεχνικό τουριστική και πολιτιστική εξέλιξη της ευρύτερης περιοχής.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Βρυσοχώρι 29-4-1995

Αριθμ. Πρωτ. 17

ΠΡΟΣ

1. Υπουργείο Μεταφορών και Κοινωνιών
2. Δ/νση ΟΤΕ Ιωαννίνων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Περιφερειάρχη Ηπείρου
2. κ. Νομάρχη Ιωαννίνων
3. Γραφείο Τύπου Ν. Ιωαννίνων
4. Βουλευτές Ν. Ιωαννίνων

ΨΗΦΙΣΜΑ 2

ΘΕΜΑ: **Βελτίωση τηλεπικοινωνιακού δικτύου και τοποθέτηση καρτοτηλεφώνου στα χωριά της Λάκκας Αώου.**

Ο Δήμαρχος Κονίτσης, οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων και οι Πρόεδροι των Πολιτιστικών Συλλόγων Λάκκας Ηλιοχωρίου και Βρυσοχωρίου, συνήλθαν σε κοινή συνεδρίαση στο Βρυσοχώρι στις 29-4-1995, εξέτασε το παρόν ψήφισμα διαμαρτυρίας για τη κακή κατάσταση του τηλεπικοινωνιακού δικτύου της περιοχής, η οποία εξασφαλίζει υποτυπώδη συγκοινωνία μόνο κατά τους θερινούς μήνες, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα κάθε μορφή αξιοποίησης του ειδικού χώρου της Λάκκας Αώου και

προτείνουν:

να ενταχθούν σε περιφερειακά εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα τα έργα άμεσης προτεραιότητας τα οποία λουθα:

1. Ένταξη και άμεση προώθηση των εργασιών στους οδικούς άξονες:

— Κονίτσης-Παλαιοσελίου-Διστράτου-Βασιλίτσας

— Παλαιοσελίου-Βρυσοχωρίου

— Γυφτόκαμπου-Λάιστας-Βοβούσας-Περιβολίου-Γρεβενών

2. Άμεση ασφαλτόστρωση του δρόμου Διακάδωσης Βρυσοχωρίου-Λάιστας μήκους 10 περίπου χιλιομέτρων.

3. Τα εκτελούμενα έργα να τα βλέπουν οδόστρωμα κανονικής τοιχιακής οδού 8 μέτρων, βελτίωση διαπλάτυνση και όχι απλή ασφαλτόστρωση του υπάρχοντος δρόμου.

Η ολοκλήρωση των παραπάνω έργων θα συνδέσει από δύο κατευθύνσεις τον οδικό άξονα του κέντρου Ζαγορίου και Κονίτσης-Διστράτου με την περιοχή των Γρεβενών, θα βαθμίσει τη ζωή των κατοίκων και θα συμβάλει στην αγροτική, βιοτεχνικό τουριστική και πολιτιστική εξέλιξη της ευρύτερης περιοχής.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Βρυσοχώρι 29-4-1995

Αριθμ. Πρωτ. 17

ΠΡΟΣ

1. Υπουργείο Μεταφορών και Κοινωνιών
2. Δ/νση ΟΤΕ Ιωαννίνων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Περιφερειάρχη Ηπείρου
2. κ. Νομάρχη Ιωαννίνων
3. Γραφείο Τύπου Ν. Ιωαννίνων
4. Βουλευτές Ν. Ιωαννίνων

ΨΗΦΙΣΜΑ 2

ΘΕΜΑ: **Βελτίωση τηλεπικοινωνιακού δικτύου και τοποθέτηση καρτοτηλεφώνου στα χωριά της Λάκκας Αώου.**

Ο Δήμαρχος Κονίτσης, οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων και οι Πρόεδροι

ΛΑΣΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΑΣ

Και πάλι σοβαρό ατύχημα σε δασικό εργάτη συμπατριώτη μας. Τον προηγούμενο μήνα ο **Τσουμάνης Δημήτριος** του Γεωργίου 36 χρόνων κάτοικος Σκαμνελίου τραυματίστηκε σοβαρά ενώ ασχολούνταν με την υλοτομία στη θέση «Ανήλια» της κοινότητας Σκαμνελίου, τον χτύπησε ένα τεμάχιο δένδρο στο θώρακα.

Πολλά μέχρι τώρα τέτοιου είδους ατυχήματα είχαν συμβεί στην περιοχή μας. Τους χρειάζεται μια ιδιαίτερη προσοχή από μέρους εκείνων, που ασχολούνται στην υλοτομία. Είναι τραγικό νέοι άνθρωποι να μένουν ανάπηροι.

Υ.Γ. Πριν καλά-καλά στεγνώσει η μελάνη από το παραπάνω σχόλιό μας, μας ήρθε η είδηση για τον τραγικό θάνατο από πτώση κορμού δέντρου κατά τις εργασίες υλοτομίας σε δάσος της περιοχής του επίσης κατοίκου της κοινότητας Σκαμνελίου **Παναγιώτη Παπαγιώτη**, ενός νέου και δραστήριου ανθρώπου ηλικίας μόλις 36 ετών.

Οι παραινέσεις μας για επαυξημένη προσοχή επαναλαμβάνονται για να μη θρηνήσουμε άδικα και άλλα θύματα τέτοιων ανθρώπων.

ΠΝΙΓΗΚΕ ΣΤΟ ΒΟΪΔΟΜΑΤΗ

Πνιγμένος στον ποταμό Βοϊδομάτη βρέθηκε τη Δευτέρα του Πάσχα ο Δημήτριος Λ. Μάτσικας, 37 χρονών, από το χωριό Αρίστη Ιωαννίνων, που το απόγευμα της Κυριακής, είχε πάει για ψάρεμα στο Βοϊδομάτη, στην περιοχή του Βίκου.

ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΟ ΨΑΡΕΜΑ ΣΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΔΡΥΜΟ «ΒΙΚΟΥ-ΑΩΟΥ»

Συνελήφθη στις 11 Απριλίου από πυροσβέστες του Δασαρχείου Κόνιτσας ο Σωτήριος Χρ. Ζαρμπαλάς, κάτοικος Ιωαννίνων, γιατί ψάρευε παράνομα εντός του πυρήνα του εθνικού δρυμού «ΒΙΚΟΥ-ΑΩΟΥ» στη θέση Άγιοι Ανάργυροι περιφέρειας Κοινότητας Αγίου Μηνά.

Το αλιευτικό εργαλείο (μονάγκιστρο μηχανάκι) κατασχέθηκε και ο παραβάτης οδηγήθηκε στον εισαγγελέα πρωτοδικών Ιωαννίνων. Θετική η συνδρομή των υπηρεσιών του Δασαρχείου για την προστασία του εθνικού δρυμού «ΒΙΚΟΥ-ΑΩΟΥ».

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Στην ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Διοικ. Συμβούλιο της Εταιρείας Ηπειρωτικών Μελετών.

Εξελέγησαν: Θεόδωρος Γεωργιάδης πρώην βουλευτής Πρόεδρος, Θεοφανούλης Λέκκας Αντιπρόεδρος, Νικόλαος Υφαντής Γενικός Γραμματέας, Ιωάννης Τσεκούρας Ταμίας και Κωνσταντίνος Βλάχος, Απόστολος Γκατζόγιας, Κων/τίνος Κωστούρος, Φωτεινή Κωσταντινίδου, Κωνσταντίνος Πέτσιος, Αικατερίνη Στεφανόπουλο και Βασίλειος Χαρίσης.

Στο συμπατριώτη μας Γιάννη Τσεκούρα Ταμία της ΙΛΕΖ καιμέλος της Εφορευτικής μας Επιτροπής συγχαίρουμε θερμά για τη νέα του τιμητική θέση, τον καταλαβε στην Ε.Η.Μ.

Σ.Θ.

Νέα από τον τόπο μας

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΙΜΟΥ «ΖΑΦΕΙΡΗΣ»

Την ημέρα του Πάσχα στις 11η ώρα πριν το μεσημέρι είχαμε την τύχη να απολαύσουμε στην τηλεόραση από το κανάλι της Ε.Ρ.Τ. 2 ένα ωραιότατο ντοκυμαντέρ διάρκειας 1/2 ώρας, που αναπαριστούσε την τελετή της Ανάστασης και άλλα πασχαλινά έθιμα της περιοχής μας.

Όλο το γύρισμα έγινε στο Μονοδένδρι με πολύ μεγάλη επιτυχία και ήταν πραγματικά μια χαρούμενη νότα μέσα στο όλο εορταστικό πρόγραμμα της ημέρας εκείνης με τους λεβέντικους παραδοσιακούς χορούς, τα ψητά αρνιά και το πραγματικό γλέντι, που επακολούθησε στον περίβολο της εκκλησίας του Αϊ-Θανάση.

Ιδιαίτερα επισημάναμε την αναπαράσταση του παλιού εθίμου της περιοχής Ζαγορίου το «Ζαφείρη», που για πρώτη ίσως φορά προβάλλεται από την τηλεόραση και αξίζει δίκαιος έπαινος σε όλους όσους είχαν την ωραία αυτή πρωτοβουλία της αναπαράστασης.

Σημαντική ήταν η συμβολή του νέου προέδρου της κοινότητας κ. Ζαρκάδα για το γύρισμα του σχετικού ντοκιμαντέρ, που μας κάνει να πιστεύουμε, πως με τέτοιου είδους πρωτοβουλίες η προβολή και ανάπτυξη της κοινότητας θα προχωρήσει πολύ.

Είναι απαραίτητο σε κάθε ευκαιρία να προβάλλουμε τον όμορφο τον τόπο μας και να προσπαθούμε με κάθε τρόπο να διατηρήσουμε την πλούσια πολιτιστική μας παράδοση.

Σ.Θ.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Στα όμορφα Ζαγοροχώρια βρίσκεται αυτές τις μέρες τηλεοπτικό συνεργείο από το μεγάλο Γερμανικό κανάλι ZDF. Οι Γερμανοί φίλοι μας απαθανατίζουν τις μοναδικές ομορφιές της φύσης και των παραδοσιακών οικισμών για να τις συμπεριλάβουν σ' ένα ντοκιμαντέρ για τη χώρα μας.

Η επίσκεψη αυτή δεν γίνεται για πρώτη φορά αφού τα Ευρωπαϊκά κανάλια κάνουν συχνά την εμφάνισή τους στην περιοχή μας. Εκείνοι που δεν πατάν το πόδι τους στα Ζαγόρια, στην Κόνιτσα και στο Μέτσοβο είναι οι εκπρόσωποι των τοπικών αλλά και των μεγάλων Αθηναϊκών καναλιών. Οι εμφανίσεις τους είναι τόσο σπάνιες που κανείς δεν τις θυμάται....

ΡΟΓΚΟΒΟ - ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Τον Μάρτιο που μας πέρασε, η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγίου Ιωάννου στο Ρογκοβό Τσεπελόβου κινητοποίησε δεκάδες Τσεπελοβίτες, για την επισκευή της περίφραξης του Μοναστηριού. Έκοψαν πολλά παλούκια από κέδρα, άνοιξαν τρύπες και τα τοποθέτησαν και καθάρισαν τον τόπο. Η περίφραξη έγινε με πλέγαμα, για καλυτερη προστασία του ναού, των κτιρίων και των άλλων παραρτημάτων.Το μοναστήρι είναι ένα συγκρότημα με βαθειά ιστορική παράδοση και χρειάζεται προστασία, αλλά κυρίως χρειάζεται οικονομική βοήθεια για συντήρηση κι επισκευές. Από την θέση μας να σηματοδοτήσουμε την πρωτοβουλία των Τσεπελοβιτών και να ελπίζουμε και σ' άλλες παρόμοιες θετικές ενέργειες.

Απόστολος Ντιναλέξης

Η ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ένα σπουδαίο πολιτιστικό γεγονός συνέβηκε στις 16 Απριλίου στα Γιάννινα με τα εγκαίνια του ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ της πόλης. Τα εγκαίνια τέλεσε ο υφυπουργός Πολιτισμού κ. Νίκος Σηφουνάκης, παρουσία του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΠΟ κ. Γιώργου Θωμά και πολλών άλλων παραγόντων της Πολιτείας. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα μουσειακά συγκροτήματα της χώρας μας και στις αίθουσές του εκτίθενται ευρήματα ανασκαφών από την παλαιοχριστιανική έως και τη μεταβυζαντινή περίοδο, τοιχογραφίες, εικόνες χειρόγραφα ευαγγέλια και άλλα παλαίτυπα βιβλία.

Έτσι ο ιστορικός χώρος του κάστρου των Ιωαννίνων (Ακρόπολη, Ιτς-Καλέ) μετατρέπεται σε ενιαίο πολιτιστικό κέντρο στο οποίο θα πραγματοποιούνται ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Σημειώνουμε ιδιαίτερα το ιστορικό αυτό γεγονός της ίδρυσης και λειτουργίας Βυζαντινού Μουσείου στα Γιάννινα, ευαίσθητοι πάντα οι Ζαγορίσιοι σε τέτοιου είδους πρωτοβουλίες, που αποσκοπούν στη διάσωση και διατήρηση της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου μας. Ακόμα μας ικανοποίησε η επίσκεψη του κ. Σηφουνάκη στους Κήπους, που σηματοδοτεί θετική εξέλιξη για την υλοποίηση της λειτουργίας του εκεί Λαογραφικού Μουσείου Αγάτιου Τόλη. Ευχή μας και ελπίδα να έχουμε στα εγκαίνιά του και πάλι τον δραστήριο υφυπουργό Πολιτισμού κ. Σηφουνάκη.

Σ' αυτό το ωραίο οικοδόμημα στεγάζεται το Βυζαντινό Μουσείο Ιωαννίνων

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Την Κυριακή 16-4-95 έγιναν στα Γιάννινα τα εγκαίνια του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων, από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού κ. Νίκο Σηφουνάκη. Στις επτά αίθουσές του παρουσιάζονται τεκμήρια πολιτισμού από την εποχή του Βυζαντίου στην Ήπειρο. Μέσα απ' τα εκθέματα προβάλλει ζωντανό και ισχυρό και το Ζαγόρι, τμήματα τέμπλων, βημόθυρα και προπαντός φορητή εικόνα από τις βυζαντινές εκκλησίες του Ζαγοριού. Όπως τονίσθηκε στις ομιλίες, αλλά προκύπτει και από τις εικόνες που εκτίθενται, οι Κατεσοβίτες αγιογράφοι κατέχουν την πρώτη θέση. Στο περιοδικό μας πολλές φορές δημοσιεύθηκαν άρθρα για τους ζωγράφους αυτούς. Με την ευκαιρία των εγκαινιών θέλω να τονίσω εδώ, ότι είναι μεγάλη η προσφορά της οικογένειας Βογά απ' το Κεπέσοβο, που ιστόρησαν δεκάδες εκκλησίες στην Ελλάδα και παραέξω. Τόσο η κατασκευή τέμπλου, όσο και η τοιχογραφία και η φορητή εικόνα, είναι δημιουργήματα ανεκτίμητης αξίας. Αλλά το Ζαγόρι, εκτός απ' την Σχολή Αγιογραφίας Κατεσόβου, έχει να επιδείξει και αρκετά Βυζαντινά Μνημεία (εκκλησιές και μοναστήρια), που μαρτυρούν το πολιτιστικό επίπεδο των κατοίκων, αλλά και την πίστη στην ορθοδοξία και την πατρίδα. ΤηνΒυζαντινή περίοδο περνούν απ' το Ζαγόρι βάρβαροι και αλλόθρησκοι κι ύστερα έρχεται ο τούρκος. Έτσι η εκκλησιά, με την ευρεία της έννοια, αποτελεί τον φάρο που φωτίζει, αλλά και την κυψέλη που συγκεντρώνει γύρω της το ελληνικό και ορθόδοξο στοιχείο. Το Ζαγόρι έχει ιστορία, μνημεία πολιτισμό και παράδοση. Απομένει να ελπίζουμε συντομα να γίνουν εγκαίνια στους Κήπους για το λαογραφικό υλικό του κ. Αγάπιου Τόλη και παράλληλα να δημιουργηθούν κι άλλες λαογραφικές συλλογές και μουσεία.

Απόστολος Ντιναλέξης

Η φωλιά μας

προσχολικός σταθμός

Συν/σμος Σεισμοπλήκτων Ιωαννίνων - Τηλ. 41056

Ο ιδανικός χώρος για να περάσει το πιτσιρίκι σας όμορφα και δημιουργικά τα πρώτα ξέγνοιαστα και τρυφερά του χρόνια.

υπεύθυνη νηπιαγωγός

Βάσω Πασιά - Γκίτσα

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΣ

«Συγκλονισμένοι οι Ηπειρώτες των Αθηνών απ' τη θλιβερή είδηση του θανάτου σου, μαζευτήκαμε όλοι εδώ σήμερα, για να σε κατευοδώσουμε στο στερνό σου ταξίδι.

Αγαπητέ μου Νίκο,

Ως εκπρόσωπος της Πανηπειρωτικής Ενώσεως καταθέτω στη σορό σου ένα απλό στεφάνι και αισθάνομαι την ανάγκη, ως πρόεδρος της Ενώσεως, ως συμπατριώτης και ως στενός σου φίλος, να σου απευθύνω τον ύστατο χαιρετισμό από τα μέλη του Δ.Σ., από όλους τους συμπατριώτες - μέλη της Ενώσεως, αλλά και από μένα προσωπικά.

Ο ξαφνικός και τόσο ανεπάντεχος χαμός σου είναι για μας μια σκληρή δοκιμασία. Εμείς, Νίκο σε περιμέναμε να συνεννοηθούμε για τη Γενική Συνέλευση της Κυριακής, όπου, σύμφωνα με την επιθυμία όλων μας, θα προήδρευες, όπως πάντα, εσύ όμως δεν ήλθες στο ραντεβού μας αυτό. Στην οικογένειά σου, την αγαπημένη σου Ευγενούλα και στα δύο σου παιδιά, τον Γιώργιο και την Όλγα, ξεκίνησες να πας για μεσημέρι, αλλά δεν πρόλαβες. Σκληρός και άπονος ο Χάροντας, σου είχε στήσει καρτέρι στο μέρος εκείνο που είχε περάσει τον περισσότερο χρόνο της ζωής σου. Στα λημέρια σου στην Αγροτική Τράπεζα στον ΚΑΣΥΑΤΕ, εκείνος παραμόνευε κρυφά για να σε πάρει για πάντα μαζί του. Σκληρή αλήθεια η μοίρα των ανθρώπων. Άλλος όμως είναι ο ρυθμιστής των ανθρωπίνων. Είναι ο πλάστης όλων μας.

Θρηνούμε τώρα, Νίκο, γύρω σου για τον αδόκητο χαμό σου η σύζυγός σου, τα παιδιά σου, οι συγγενείς και φίλοι σου, οι συνεργάτες σου, οι άνθρωποι που συνδέθηκαν μαζί σου και σε αγάπησαν πολύ.

Σε θρηνεί και το αγαπημένο σου Μακρίνο. Εκεί στην Ήπειρο, στο μακρινό Ζαγόρι, στο Μακρίνο οι χωριανοί σου, οι φίλοι σου θρηνούν για σένα. Και η καμπάνα του χωριού σου λυπητερά μεταδίδει τη θλιβερή είδηση.

Γόνος ονομαστής οικογένειας του Ζαγορίου, αγωνίστηκες σ' όλη σου τη ζωή για πρόοδο και προκοπή. Ο αγώνας σου στέφθηκε πάντοτε από επιτυχία. Λαμπρή καριέρα στην Αγροτική Τράπεζα, πλούσια δράση στον ευρύτερο κοινωνικό τομέα, μεγάλη η συμμετοχή σου και πλούσια η προσφορά του σε Οργανώσεις και Συλλόγους. Ήσουν πραγματικά ένας λεβέντης με το χαμόγελο στα χείλη και τα γνωστά πειράγματά σου για όλους. Η τόση του ζωντάνια ήταν το στοιχείο που μας έκανε να μην πιστεύουμε στην είδηση του χαμού σου. Και όμως, μας έφυγες. Είναι για μας δύσκολο να το πιστέψουμε. Μας αποχαιρετά τώρα από ψηλά. Είσαι τώρα μαζί με τον αγαπημένο σου αδελφό, τον αξέχαστο Κλέαρχο, εκεί ψηλά στους ουρανούς. Πρέπει να νιώθεις ικανοποίηση όμως γιατί το πέρασμά σου απ' τη ζωή δεν ήταν τυχαίο. Με το ήθος σου, τον καλό σου χαρακτήρα, την αγωνιστικότητά σου, με την αγάπη σου για τους συνανθρώπους, τους φίλους, τους συγγενείς με την Ηπειρωτική σου αρχοντιά, με την όλη σου παρουσία στη ζωή έγραψες, τη δική σου ιστορία, μια πορεία γεμάτη επιτυχίες και όλοι σήμερα νοιώθουμε φτωχότεροι γιατί ένα καταξιωμένο στέλεχος της Ηπειρωτικής παροικίας, ένας σημαντικός φίλος, ένας άξιος συμπατριώτης μας, ένας λεβέντης Ηπειρώτης έφυγε και το κενό που μας άφησε είναι μεγάλο. Ευτύχησε όμως να δεις τα δύο σου καμάρια, τον Γιώργο και την Όλγα, φτασμένους επιστήμονες, με μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό και κυρίως με άριστο ήθος. Δικές σου και της καλής Ευγενούλας επιτυχίες.

Στη στερνή αυτή ώρα, αγαπητέ μου φίλε, όλοι εμείς που σε ζήσαμε από κοντά, σε γνωρίσαμε σαν φίλοι, συμπατριώτες και συνεργάτες, σφίγγουμε δυνατά την καρδιά μας και πνίγουμε τον πόνο μας και σου δίνουμε τη διαβεβαίωση ότι δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Το χώμα της Αττικής γης που θα σε σκεπάσει σε λίγο, ας είναι ελαφρό.

Καλό σου ταξίδι, αγαπητέ μας φίλε Νίκο».

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ
Αντιδήμαρχος Αθηνών,
και Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Ένωσης

ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

Γοργά, κεραυνοβόλα και Πασχαλιάτικα έφθασε το θλιβερό άγγελμα του χαμού του. Τα Γιάννενα, ηΒίτσα, το Ζαγόρι μας ξαφνιάστηκαν. Δεν πίστευαν τ' αυτιά μας τον ξαφνικό και αδόκητο θάνατο του Μιχαλάκη. Ήταν ο τελευταίος γόνος της αρχοντικής οικογένειας του Φάνη Σακελλαρίδη. Γεννημένος το 1928, πέρασε τα παιδικά του χρόνια στη Βίτσα μας. Συνέχισε τις Γυμνασιακές του σπουδές στην Πρέβεζα, κοντά στον αείμνηστο αδελφό του Θόδωρο νομοκτηνίατρο Πρέβεζας. Αφου περάτωσε και τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, ως έφεδρος αξιωματικός επιδόθηκε με ζήλο, αυταπάρνηση και νεανική ορμή σε εμπορικές επιχειρήσεις στα Γιάννενα. Με αγώνα, κόπο και ιδρώτα 40 ολόκληρα χρόνια απόκτησε οικονομική ανεξαρτησία και δημιούργησε ευτυχισμένη οικογένεια. Τίμιος, εργατικός, ευσυνείδητος, χωρίς θόρυβο και αυτοπροβολή, έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως και αγάπης από τον εμπορικό κόσμο των Ιωαννίνων, τον οποίον υπήρξε σημαντικό στέλεχος. Με τον αδαμάντινο χαρακτήρα του, το χαμόγελο και την καλοσύνη του, εξυπηρετούσε γνωστούς και φίλους. Ήταν το μαγαζί του αποκούμπι του χωριού μας για πολλούς Βιτσηνούς. Η αστείευτη αγάπη του για το χωριό μας τον οδηγούσε τακτικά στ' αρχοντικό του και στα κτήματά του. Και τ' απογεύματα κατέβαινε στο καφενείο του Καραγιώργου για να παίξει με τους συγχωριανούς μας «Πεντίλιο», σε ατμόσφαιρα χαράς, γέλιου και πειραγμάτων. Με τη σύζυγό του Ελένη απέκτησαν μια ζηλευτή, υπέροχη οικογένεια και τα δυο βλαστάρια τους ο Φάνης και η Αφροδίτη, ήταν το μεγάλο τους καμάρι, η ευτυχία και η χαρά τους. Πρόλαβε, πριν το χαμό του, χαρούμενος και ευτυχισμένος πατέρα να παραστεί στην ορκωμοσία του Φάνη του, όταν ελάμβανε από την Πρυτανεία του Πανεπιστημίου το πτυχίο του Χημικού. Ήταν —φεύ— η τελευταία χαρά της ζωής του. Είθε ο πανάγαθος Θεός, να χαρίσει βάλσαμο παρηγοριάς στην πονεμένη γυναίκα του και στα πικραμένα βλαστάρια του, που δεν πρόλαβε να καμαρώσει όπως αυτός επιθυμούσε.

Για μας, τους συγγενείς και φίλους σου, θα βρίσκεσαι πάντοτε μαζί μας.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπημένε μας ξάδερφε.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΡΕΤΣΗΣ

ΛΑΖΑΡΟΣ ΜΟΥΚΟΒΙΝΑΣ

Στις 3 Απριλίου απεβίωσε και κηδεύτηκε στη γενέτειρά του, το Μεσοβούνι, ο αγαπητός και αξέχαστος Λάζος Μουκοβίνας. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσαν τα αγαπημένα πρόσωπα της οικογένειάς του, οι συγγενείς του και πάρα πολλοί φίλοι, γνωστοί και συγχωριανοί του.

Ο Λάζος ήταν αυτός που προκαλούσε τη συμπάθεια και την αγάπη όλων των συγχωριανών του, αλλά και εκείνων που τον γνώριζαν για πρώτη φορά και σ' αυτό συντελούσαν οι αρετές που κοσμούσαν το χαρακτήρα του: Η υπομονή, η πραότητα, η ανεξικακία, η φιλική συμπεριφορά προς όλους, το μειλίχιο και ευχάριστο ύφος του, κάτι το ιδιαίτερο που είχε η προσωπικότητά του και σε έκανε να τον εκτιμάς και να τον αγαπάς. Ήταν πάντοτε ο θαρραλέος και ο άκαμπτος στον αγώνα της ζωής. Στην περίοδο της κατοχής εντάχθηκε στην εθνική αντίσταση και αγωνίστηκε κατά των εχθρικών δυνάμεων, που καταδυνάστευαν το λαό μας. Ήταν ο μεγάλος αγωνιστής της ζωής, που μόχθησε βαριά, χωρίς γογγυσμούς και μεμψιμοιρίες. Αγάπησε πάρα πολύ τον τόπο που γεννήθηκε και δεν τον αποχωρίστηκε σε όλη τη ζωή του. Ο καθημερινός μόχθος που προέρχονταν από τις διάφορες χειρονακτικές εργασίες, με τις οποίες ασχολήθηκε στο χωριό, δεν έκαμπταν το ηθικό του και την αισιοδοξία του. Αντιμετώπιζε με μεγάλη υπομονή και καρτερία όλες τις δυσκολίες της ζωής και τις δυσάρεστες καταστάσεις. Δεν δείλιαζε μπροστά στις τόσες αντιξοότητες που του δημιουργούσαν τα οικογενειακά του βάρη και οι σκληρές περιστάσεις του πολέμου και της κατοχής στον τόπο μας. Με μόνο εφόδιο τη σκληρή δουλειά ανάθρεψε, μεγάλωσε και αποκατάστησε τα παιδιά του και αναδείχτηκε ο καλός οικογενειάρχης της πολυμελούς οικογένειάς του και ο στοργικός πατέρας. Η επικοινωνία μαζί του ήταν μια ευχάριστη εμπειρία για τον καθένα φίλο, γνωστό και συγχωριανότου.

Η σύζυγος και τα παιδιά του, αντί στεφάνων, πρόσφεραν στην εκκλησία του χωριού 55.000 δραχμές, οι αδελφοί Χαβά, αντί στεφάνων, πρόσφεραν επίσης στην εκκλησία 10.000 δραχμές, η οικογένεια Θεόφιλου Κοντονάσιου 5.000 δραχμές και ο πολιτιστικός σύλλογος Μεσοβουνίου 10.000 δραχμές.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού του, που τον σκέπασε

ΧΡ. ΔΟΥΣΜΠΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΤΩ. ΣΟΥΔΕΝΙΩΤΕΣ

Κάτω Σουδενά 10.5.199

Αγαπητοί μας συγχωριανοί,

Όλοι γνωρίζετε, ότι το χωριό μας περν[illegible] ει τη χειρότερη περίοδο της. Μια παρακμ[illegible] που μέρα με τη μέρα, γίνεται πιο βαθειά, κ[illegible] τατάσσοντάς το, από κάθε άποψη, στο π[illegible] λευταία χωριά του Ζαγοριού.

Η κατάσταση αυτή μας πληγώνει, όλ[illegible] όσους είχαμε την τύχη να ζήσουμε σ[illegible] όμορφες μέρες, που σημάδεψαν τηζωή κ[illegible] τη μνήμη μας. Σήμερα μας τρομάζει η ερ[illegible] και η εγκατάλειψη. Ούτε είκοσι (20) άτ[illegible] οι μόνιμοι κάτοικοι!! Το χωριό, ο κόσμ[illegible] που γνωρίσαμε —ο πιο πολύς— «μετοίκ[illegible] σε» στα «Μεγάλα Πουρνάρια» ή έρριξε π[illegible] τρα πίσω του.

Εμείς οι λιγοστοί που μείναμε ακ[illegible] ζώντας από κοντά το χαλασμό, προσπα[illegible] με να σώσουμε απ' αυτόν τουλάχιστον κ[illegible] ποια από τα μνημεία, που μαρτυρούν τη μ[illegible] κρόχρονη ιστορία του. Ένα από αυτά, η [illegible] ντρική μας εκκλησία του Αϊ-Θανάση [illegible] τους 18 Θόλους της στην οροφή, μια από τ[illegible] ωραιότερες εκκλησίες του Ζαγοριού, κ[illegible] δυνεύει να καταστραφεί, αν έγκαιρα δ[illegible] προβούμε σε κάποιες απαραίτητες εργασ[illegible] αρχίζοντας από την αντικατάσταση της σ[illegible] γης. Η εργασία αυτή απαιτεί μια δαπ[illegible] που θα ξεπεράσει τα δύο εκατομμύρια.

Προσπάθειες της Εκκλησιαστικής Ε[illegible] τροπής να εξευρεθεί το ποσό αυτό από [illegible] ποιο φορέα της πολιτείας δεν ευοδώθη[illegible]

Εμείς όμως δεν πρέπει να σταυρώνο[illegible] τα χέρια. Δε μας το επιτρέπει η μνήμη τ[illegible] νεκρών μας, που τα κόκκαλά τους κ[illegible] νται εκεί στο κοιμητήρι του Αϊ Θανάση μ[illegible]

Στη μνήμη αυτών των νεκρών μας [illegible] Εκκλησιαστική Επιτροπή **κάνει θερμή παρ[illegible] κληση σ' όλους τους συγχωριανούς μ[illegible]** όπου κι αν βρίσκονται, **να συνεισφέρουν [illegible] κατά δύναμη** έτσι ώστε να μην έχει η αρ[illegible] ντο-εκκλησιά μας τη μοίρα του χωριού τ[illegible] καταστροφή. Κάτι τέτοιο δε θα μας [illegible] συγχωρούσε ποτέ, ούτε η ιστορία του χω[illegible] ού, ούτε η συνείδησή μας.

ΟΣΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΠΡΟΣΕΛΘΕΤΕ. Το έρ[illegible] είναι θεάρεστο. Είναι για όλους μας το κ[illegible] λίτερο μνημόσυνο για όσους από τους [illegible] κούς μας δεν υπάρχουν πιά.

Βέβαιοι για την ανταπόκριση, **παρα[illegible] νουμε τη βοήθειά σας,** για να επιτελέσ[illegible] όλοι μαζί το ιερό καθήκον προς τη δυσ[illegible] ζόμενη γενέτειρά μας.

Με αγάπη και πατριωτικούς χαιρετισμ[illegible]

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή
Ιερέας Μιχαήλ Ν. Χατζής
(πρόεδρος)
Σπύρος Γ. Κατελλίδης (Μέλος)
Ιωάννης Π. Στούπης (Μέλος)

Υ.Γ. Για την επίτευξη του παρα[illegible] σκοπού ανοίχτηκε ειδικός λογαριασμός [illegible]

Γενική Τράπεζα Ιωαννίνων με αρ[illegible] 020030257 660.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ
Θάνατοι

— Με τη δύση του 1994, έφυγε από τη ζωή ο συγχωριανός μας Επαμεινώνδας Σπύρου σε ηλικία 95 χρόνων. Απλώς άνθρωπος καλός οικογενειάρχης, φίλος του βιβλίου, πρόσφερε πολλά όχι μόνο στη μικρή κοινωνία του χωριού μας, αλλά και στην πατρίδα, αφού πήρε μέρος στους πολέμους του ελληνικού έθνους για μακρά χρονικά διαστήματα. Το 1940 πρόσφερε απλόχερα τις πολύτιμες υπηρεσίες του, σαν οδηγός του ελληνικού στρατού.

Στους δικούς του θερμά συλλυπητήρια.

—Σε ηλικία 93 χρονών απεβίωσε το Μάρτιο η συγχωριανή μας Βασιλική Σίλλη.

Στους δικούς της θερμά συλλυπητήρια.

Ο.Κ.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ
Αρραβώνες

— Συγχαίρουμε τη χωριανή μας Σοφία Μπουκουβάλα για τους αρραβώνες της με το Στέφανο Δρούβη και ευχόμαστε καλά στέφανα.

— Η συγχωριανή μας Τζένη Καρβούνη αρραβωνιάστηκε με τον Κώστα Πανταζή. Θερμά συγχαρητήρια και καλά στέφανα.

— Η Σοφία Παπανωτνίου αρραβωνιάστηκε με τον Απόστολο Ρουμελιώτη. Της ευχόμαστε καλά στέφανα.

Πολιτ. Σύλλογος Ασπραγγέλων

Γάμοι

— Ο Δημήτριος Παπαποστόλου ένωσε τη ζωή του με την αγαπημένη του Κωνσταντίνα Ρίζου, στον Ιερό Ναό Αρχιμανδρειού Ιωαννίνων. Του ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτον.

— Η συγχωριανή μας Ευρυδίκη Παπαζόγλου ενώθηκε με τα ιερά δεσμά του γάμου, με τον Γεώργιο Σούρα. Της ευχόμαστε με όλη μας την καρδιά κάθε ευτυχία.

Πολ. Συλ. Ασπραγγέλων

Γεννήσεις

— Ο Δημήτριος Οικονόμου και η σύζυγός του Παρασκευή, απέκτησαν ένα τρισχαριτωμένο αγοράκι. Ευχόμαστε να τους ζήσει.

— Ο Σωτήρης Ράππης και η κυρία του Σουλα έγιναν γονείς για τέταρτη φορά. Απόχτησαν ένα υγιέστατο αγοράκι. Να τους ζήσει.

Πολ. Συλ. Ασπραγγέλων

Θάνατοι

— Στις 31-12-94 πέθανε η συγχωριανή μας Μπέτσιου Κλειώ. Συλλυπητήρια στους οικείους της.

— Για το θάνατο του Γεώργιου Βαλάνου, ο Σύλλογός μας εκφράζει θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

— Στις 9-3-95 πέθανε ο χωριανός μας Καμτσίκας Ελευθέριος. Ο εφηβικός χαμός του συγκλόνισε συγγενείς και φίλους. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσε πλήθος κόσμου, συμπεριλαμβανομένου και του Δημάρχου Ιωαννίνων κ. Γκιλιάβου.

Θερμά συλλυπητήρια στη γυναίκα του Ευρώκλεια και στους συγγενείς του.

— Στις 20-3-95 πέθανε σε ηλικία 76 ετών ο συγχωριανός μας Ηλίας Καταβρίας. Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στους οικείους του.

Πολ. Συλ. Ασπραγγέλων

Ευχαριστήριο

— Η Ευρώκλεια Καμτσίκα ευχαριστεί όλους όσους της συμπαραστάθηκαν στο βαρύ της πένθος για το θάνατο του συζύγου της.

Έκφραση χαράς

Η χαρά σου χαρά μου Γαβριήλ Παπαναστασίου, Πρόεδρε της Κοινότητας Ασπραγγέλων. Οι φιλοδοξίες σου και οι στόχοι σου συνοδεύονται κι απ' τις δικές μου ευχές.

Αγαπάς το Ζαγόρι, προσφέρεσαι ανιδιοτελώς για τα κοινά και τη δύναμη την έχεις. Μένω με τη σιγουριά πως θα πετύχεις και ωφελημένο θα είναι το ΖΑΓΟΡΙ!

Χρ. Γ. Καρβούνης - Λάιστα

ΒΙΤΣΑ
Συγχαρητήρια

— Στον αγαπημένο μας γαμπρό Γρηγόρη Βασδέκη, που μετά τις λαμπρές μεταπτυχιακές του σπουδές «MASTER» στην Αμερική, εκπόνησε Διδακτορική Διατριβή στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, με «άριστα», ευχόμαστε ολόψυχα λαμπρή Ακαδημαϊκή σταδιοδρομία.

Οικογ. Δημητρίου Παλιάτσου

— Στον αγαπητό μας ΦΑΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ που πήρε το πτυχίο του από το Χημικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θερμά συγχαρητήρια.

Τα ξαδέρφια του
ΚΩΣΤΑΣ - ΤΕΡΕΖΑ

— Η οικογένεια Μιχάλη Παπακώστα εύχεται στο ΦΑΝΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ και την οικογένειά του θερμά συγχαρητήρια, για την απόκτηση του πτυχίου του από το Χημικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Θάνατοι

— Την 23η Απριλίου, ανήμερα του Πάσχα, ένας ακόμη εκλεκτός συγχωριανός μας, ο ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ, έμπορος της πόλης των Γιαννίνων, έφυγε ξαφνικά και πρόωρα από κοντά μας.

Στην κηδεία του που έγινε την επομένη στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Κοπάνων Ιωαννίνων, ένα πλήθος συγγενών, συγχωριανών, φίλων γνωστών και εμπόρων της πόλης, αποχαιρέτησε με πόνο και θλίψη το λαμπρό οικογενειάρχη και λάτρη της Βίτσας και του Ζαγορίου.

Στην οικογένειά του και στους συγγενείς του, εκφράζω τα βαθύτατα συλλυπητήριά μου.

Φ.Β.

— Στα 95 χρόνια της, έκλεισε το βιολογικό κύκλο της ζωής της η Κωνσταντίνα Τσουμάνη, που πέθανε στις 6 Απριλίου στα Γιάννινα και κηδεύτηκε την επομένη στο χωριό της η Βίτσα.

Στις οικογένειες των παιδιών της, και λοιπούς συγγενείς της, εγκάρδια συλλυπητήρια.

Φ.Β.

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ
Θάνατοι

— Στις 14.2.1995 η Βρυσοχωρίτικη παροικία της Αλεξάνδρειας Ημαθίας θρήνησε με σπαραγμό ψυχής τον πρόωρο και αναπάντεχο θάνατο της ΣΟΥΛΑΣ ΜΠΑΡΚΑ, συζύγου του συγχωριανού μας ΜΠΑΜΠΗ ΜΠΑΡΚΑ.

Ευγενική μορφή, χαρούμενη, καλοκαρδη και καταδεκτική, άφησε το μάταιο τούτο κόσμο στα 59 της χρόνια. Τη στιγμή που γεύονταν την πραγματική οικογενειακή ευτυχία κοντά στο σύζυγό της και στα δύο άριστα αποκατεστημένα παιδιά της ΧΡΗΣΤΟ και ΔΗΜΗΤΡΑ.

Μεταφέροντας την αγάπη και την εκτίμηση όλων των συγχωριανών, ο ΜΟΣ Βρυσοχωρίου εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στον απαρηγόρητο σύζυγο και τα παιδιά της.

Αιωνία της η μνήμη.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ
ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

— Ο Δημήτριος Κοτρότσης αρραβώνιασε την κόρη του Καλυψώ, Νοσηλεύτρια, με τον Κων/νο Μπάσιο, Ηλεκτρολόγο, από την Βήσσανη Παγωγνίου.

Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

Αλκιβιάδης Ντιναλέξης
Κων/νος Καραΐσκος
Απόστολος Ντιναλέξης

Γάμοιl

— Στις 24-4-95, στην Αγία Μαρίνα Ιωαννίνων, η Χαρά Ζινδριλή παντρεύτηκε με τον αγαπημένο της Χρυσόστομο Κορτζή. Ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΛΟΥΤΑ
Θάνατοι

— Συγκλονιστική υπήρξε η είδηση του θανάτου του αγαπητού μας οδοντίατρου Στέφανου Λήτου. Στις 11 Απριλίου, τον βγήκε ορθιο ο χάρος, κόβοντος το νήμα της ζωής του στα 70 του χρόνια εντελώς ξαφνικά από καρδιακό επεισόδιο, αφήνοντας ένα μεγάλο κενό στη Γιαννιώτικη κοινωνία και στον επιστημονικό κόσμο της οδοντιατρικής, όπου διέπρεψε από τα νεανικά του χρόνια. Ο εκλιπών διέθετε απέραντη καλωσύνη και αγάπη στον κάθε συνάνθρωπό του και η μνήμη του μένει ζωντανή στη σκέψη και στην καρδιά μας.

Η κηδεία του έγινε την επομένη στο νεκροταφείο Περιβλέπτου Ιωαννίνων, παρουσία πλήθους συγγενών, συναδέλφων, φίλων και γνωστών.

Στην καταξιωμένη και αφοσιωμένη σύζυγό του Λίτσα, κόρη του συγχωριανού μας και μέλους της ΙΛΕΣ και τακτικού συνεργάτη του Περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» Τάκη Σακελλαρίου, στ' αγαπημένα του κορίτσια Λίλλη και Μαργαρίτα και λοιπούς συγγενείς του, θερμά συλλυπητήρια. Ανάλαφρο να είναι το χώμα που τον σκεπάζει και η μνήμη του θα μείνει αιώνια.

Θ.Σ.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ
Γάμοι

— Στις 29-4-95, στον Ιερό Ναό Αρχιμανδρειού Ιωαννίνων, η Κατερίνα Χανιωτάκη, Καπεσοβίτισσα από τη μάνα της, παντρεύτηκε τον αγαπημένο της Παναγιώτη Ντόβα από την Φιλιππιάδα. Ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

«Το Ζαγόρι μας»

Συγχαρητήρια

— Εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια στην Ελένη Δ. Τζιάφου, κοινοτική σύμβουλο Καπεσόβου, που πήρε επάξια το πτυχίο της Φιλοσοφικής Σχολής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Τμήματος Φιλοσοφικής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας.

Το Κοιν. Συμβούλιο Καπεσόβου

ΚΗΠΟΙ
Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στις 27-4-95 στους Κήπους η Αναστασία Γκρούΐδου. Στο γιό της Γιώργο εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΟΥΚΟΥΛΙ
Γάμοι

Στον αγαπητό μας ανεψιό και εξάδελφο Κίμωνα Αχ. Λένη από Κουκούλι Ζαγορίου και στην εκλεκτή της καρδιάς του Τριανταφυλλιά Γ. Καλύβα από Μονοδένδρι Αχαΐας που παντρεύτηκαν στις 6 Μαΐου 1995 στην εκκλησία του Αγίου Βασιλείου στα Βραχναΐίκα Αχαΐας ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

Με αγάπη
Χρυσάνθη Ζήνα - Παιδιά.

ΜΑΚΡΥΝΟ
Ευχαριστήριο

— Σας ευχαριστούμε που συμπαρασταθήκατε στο βαρύτατο πένθος μας για την απώλεια του αγαπημένου μας ΝΙΚΟΥ ΠΑΠΑΣΤΥΛΟΥ

Η σύζυγος: Ευγενία
Τα παιδιά: Γιώργος - Όλγα
Οι αδελφές: Αγλαΐα Μητσοπούλου
Σοφία Παπαστύλου

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ
Θάνατοι

Στο Μονοδένδρι στις 27 Απριλίου με τους αναστάσιμους ύμνους οι συγγενείς, φίλοι και συμπατριώτες ξεπροβόδισαν στην τελευταία της κατοικία την ενάρετη δέσποινα Αρσινόη Τσίμα 84 ετών, μητέρα του Προέδρου του Εκπολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισίων Κωνσταντίνου Τσίμα.

Στον αγαπητό μας Πρόεδρο και λοιπούς συγγενείς εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΝΕΓΑΔΕΣ
Βάπτιση

— Στις 24 Απριλίου στα Γιάννινα στην εκκλησία του Αρχιμανδρειού έγινε η βάφτιση της κόρης του Τάκη και της Μαρίας Πολυχρονιάδη. Δόθηκε το όνομα της γιαγιάς της Μαγδαλινής (Μάγδα).

Στους ευτυχισμένους γονείς και παππούδες ευχόμαστε να τους ζήσει.

Οικ. Γρηγόρη Σπύρου

ΣΚΑΜΝΕΛΙ
Θάνατοι

— Στις 11 Μάη σκοτώθηκε σε ατύχημα κατά την υλοτομία στο δάσος ο Παναγιώτης Παπιγκιώτης ηλικίας 36 ετών.

«Το Ζαγόρι μας» συλλυπείται θερμά τους οικείους του.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ
Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στις 4/5/95 στο Τσεπέλοβο η Γεωργία Ι. Κέντρου. Εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στο σύζυγό της και στα παιδιά της.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

30.000
Ιωαννίδης Ιωαν. Σταύρος
20.000
Στάρα-Γαλερίδου Αλίκη (6)
10.000
Βακόλας Ιωάννης (2)
Τολίδου Θάλεια
5.000
Βούδας Πέτρος
Καρατζάς Μιχαήλ
Κουρτόγλου Γεώργιος
Λαζαρίδου Κ. Πηνελόπη
Λιόγκας Θρασύβουλος
Νούλης Γεώργιος
Παλαιολόγος Χαρ. Γεώργιος
Παλιάτσος Αθανάσιος
Παπαβασιλείου Μιχαήλ
Σκαρβέλη-Τσουμπανίδου Μαρίνα
Σιούτη Αθανασία-Ρούλα
Τζούρδας Μενέλαος
Τσαβαλιάς Χριστόδουλος
Τσιομίδης Αδαμάντιος
Φούφα Μαρία
4.000
Αλεξίδου Αλεξάνδρα
Ζώης Ιωάν. Άρης
Ζώης Ιωάννης
Μασούρας Ιωάννης
Μπίκα Κούλα
Πρωτόπαππα Αναστασία
3.500
Μασούρας Κων/νος
3.000
Αργυρίκου-Ματθοπούλου Ασπασία
Βλαχόπουλος Θεμιστοκλής
Βλαχοπούλου-Κουμπή Κλεονίκη
Γκούβης Χρήστος
Δάλλας Πολύβιος
Δούσμπης Χρήστος
Καραλής Γεώργιος
Καρβούνης Θεόδωρος
Καρπούζη Ευτέρπη
Καψάλης Ιωάννης
Κεσίση Μαρία
Λαμπροπούλου Στέλλα
Μαυριανός Ευάγγελος
Πανταζής Ελευθέριος
Παπάζογλου Εμμανουήλ
Σακελίδη-Καρτσ/κη Ναυσικά
Σακελλαρίδης Στάθης
Σουσιόπουλος Αναστάσιος
Τζαμπούρας Πανταζής
Τζιομάκας Θεόδωρος
Τζόκας Ιωάννης
Τσέτση Μαριάνθη
Τσολάκης Αθανάσιος
Τσουμάνης Δημήτριος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

7.500
Μπάρκας Χαράλαμπος (4)
6.500
Γιαννακού-Κρασαδάκη Αλίκη (3)
6.000
Πελένης Κλέαρχος (3)
5.000
Βανακούλη Αριστέα (2)
Βαταβάλη Αρσινόη (2)
Γκούρη-Γιακοστίδου Μαριγώ (2)
Γκράτζιος Φιλοποίμων (2)
Καπρίτσιος Ιωάννης (2)
Καρράς Γεώργιος (2)
Ντινούλης Κων/νος (2)
Παντελή Θ. Αλεξάνδρα (2)
Παπακώστα Κλεονίκη (2)
Σιάκαρης Κων/νος (2)
Στρούλιας Αντώνιος (2)
Τσιαπίλης Οδυσσέας (2)
Τσομίδη Σταυρούλα (2)
4.000
Καπετάνιος Δημήτριος (2)
3.500
Γεωργίου Κων/νος (2)
2.500
Βαταβάλη Ηλέκτρα
Βαταβάλης Φίλιππας
Ζωρδούμη Αγλαΐα
Ζωρδούμης Περικλής
Καμπλέτσας Οδυσσέας
Καφέτσιος Αθανάσιος
Κοντοδήμος Χαρίλος
Κοντογιάννης Κων/νος
Κωνσταντίνου Μιχαήλ
Μανθόπουλος Δημήτριος
Μανθόπουλος Κων/νος
Μυτιληναίου Ειρήνη
Νάσιου Δ. Αθηνά
Οικονομίδη Αθηνά
Οικονόμου Κ. Βαρβάρα
Παπαχρήστος Ιωάννης
Πασχάλη Ευθαλία
Πέτσα Σταυρούλα
Πολυμέρης Γεώργιος
Ρέκκας Δημήτριος
Σουσιόπουλος Ιωάννης
Σουσιοπούλου-Αδρίμη Έφη
Τζίμας Δημ. Ιωάννης
Φωτιάδης Ιωάννης
Χριστοδούλους Λεωνίδας
2.000
Βούρη Π. Ειρήνη
Σιάτρα Ευθαλία

ΣΗΜ. Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Για την εκπλήρωση των σκοπών του Περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Ο κ. Μιχαήλ Καρατζάς, δρχ. 15.000

— Ο κ. Γεώργιος Χαρ. Παλαιολόγος, στη μνήμη της γιαγιάς του Αγγελικής Ζαΐμη, δρχ. 5.000

— Ο κ. Γεώργιος Νούλης στη μνήμη του πατέρα του Λύσσανδρου Νούλη με τη συμπλήρωση ενός έτους από το θάνατό του πρόσφερε δρχ. 5.000.

Η Σ.Ε. ευχαριστεί

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΗΡΩΟ ΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

— Ο κ. Σταύρος Συκιώτης, στη μνήμη του Μιχαήλ Σακελλαρίδη, δρχ. 10.000

— Ο κ. Αθανασία-Ρούλα Σιούτη, δρχ. 5.000

Η ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά

ΒΙΤΣΑ - Εις μνήμην

— Οι οικογένειες Ιωάννου και Φιλίππου Νικολαΐδου κατέθεσαν, εις μνήμην της μητρός των Ευλαμπίας Νικολαΐδου, εις το Γηροκομείον Ζωσιμαδών, δρχ. 20.000, αντί μνημοσύνου.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ - Δωρεά εις μνήμην

— Ο κύριος Αριστείδης Φλώρος, εις μνήμην της αγαπημένης αξέχαστης αδελφής του Ειρήνης Σάρκα, κατέθεσε, αντί στεφάνου δραχμές είκοσι χιλιάδες (20.000) για τις Αγιογραφίες του Αγίου Νικολάου Τσεπελόβου.
Αιωνία τους η μνήμη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ - Προσφορές - δωρεές

— Η κ. Αμαλία Ματσούλη πρόσφερε 15.000 δρχ, για τις ανάγκες του νεκροταφείου, στη μνήμη του αγαπημένου συζύγου της Χριστοδούλου Ματσούλη και της πεθεράς της Ευγενίας Ματσούλη.

— Για τις ίδιες ανάγκες πρόσφερε 5.000 δρχ, στη μνήμη της αξέχαστης Ελένης Βούδδα.

— Ο κ. Βασίλειος Καρπούζης πρόσφερε 15.000 δρχ, για τις ανάγκες της Εκκλησιαστικής Επιτροπής, στη μνήμη της μητέρας του Ελένης.

Ο κ. Σπύρος Κατσίκης και η σύζυγός του Μαίρη δώρισαν στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου ένα μανουάλι.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ - Δωρεά

— Οι αδελφοί Γιώργος Τσεκούρας και Κλειώ Στάθη, εκτελούντες επιθυμία του αποβιώσαντος την 5 Μαρτίου 1995 πατέρα του Αριστοφάνη Τσεκούρα, πρόσφεραν από τα χρήματά του στη μνήμη του, το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών, για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου του χωριού μας.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - Αντί μνημοσύνου

— Πόσο γρήγορα περνούν τα χρόνια! Ποιός το πιστεύει πως πέρασαν κιόλας δώδεκα χρόνια από το θάνατο του Κώστα Στεφανίδη! Η παρουσία του εδώ μέσα στα Γραφεία της Ενώσεως Ζαγορισίων είναι τόσο ζωντανή! Φαίνεται πως οι «ζωντανοί» άνθρωποι στο πέρασμά τους αφήνουν βαθειά τ' αχνάριά τους και δε χάνονται.

Από τη γυναίκα του την Αμαλία και την κόρη του Όλγα Στεφανίδη-Πατρή, πήραμε είκοσι χιλιάδες υπέρ του φιλανθρωπικού έργου της Ενώσεως Αποδημων Ελαφοτόπου Ζαγορίου Ηπείρου, που για πολλά χρόνια ήταν μέλος του Δ.Συμβουλίου.

Εμείς τους ευχαριστούμε και τους ευχόμαστε να είναι πάντοτε καλά και να τον θυμούνται.

— Από την Αθηνά Οικονομίδη στη μνήμη του συζύγου της Αποστόλη λάβαμε 20.000 δρχ, υπέρ του φιλανθρωπικού έργου της Ενώσεως.

ΕΝΩΣΗ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΥ

Κ. ΠΕΔΙΝΑ - Προσφορές

Υπέρ του ναού Αγ. Αθανασίου προσφέρουν:

— Η Μαίρη Μενελάου Γκράτζιου στη μνήμη του αξέχαστου κι αγαπητού συγγενή και φίλου Τακούλη Τζιόβα 5.000 δρχ.

— Η Αγλαΐα Ζωρδούμη, στη μνήμη των γονέων Δημοσθένη και Όλγας Ιωαννίδη του συζύγου της Γεωργίου και του μονάκριβου γιού της Ντίνου, 10.000 δρχ.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΟΥΚΟΥΛΙ - Προσφορές

— Η Ασπασία και Θάλεια Σβώλου προσέφεραν για τα στασίδια της εκκλησίας «Κοίμησης Θεοτόκου» Κουκουλίου (10.000)μ στη μνήμη του αδελφού τών Γιάννη που σκοτώθηκε στις 27 Μάρτη στον ελληνοιταλικό πόλεμο.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ - Δωρεές

Εις μνήμην του Ελευθέριου Καμτσίκα προσέφεραν στο Σύλλογο:
— Καμτσίκα Ευρυκλεια 30.000 δρχ.
— Καμτσίκα Ισμήνη, Αλίκη, Αφροδίτη 30.000 δρχ.
— Δάλλας Κων/νος 10.000 δρχ.
Λούτη Γαλάτεια 10.000 δρχ.
— Παπαναστασίου Γαβριήλ 10.000 δρχ.
— Μπουκουβάλα Ιωάννα 10.000 δρχ.
— Εις μνήμην του Ηλία Κατσαβριά οι: Γιάννης Κατσαβριάς, Παναγιώτης Καρβούνης και Παντελής Καρβούνης αντί στεφάνων, προσέφεραν στο Σύλλογο το ποσό των 35.000 δραχμών.

Ο Πρόεδρος και το Διοικητικό Συμβούλιο του Πολιτιστικού μας Συλλόγου του ευχαριστεί όλους θερμά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανελλήνιας Οργάνωσης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης (Π.Ο.Α.Ε.Α) του παραρτήματος Νομού Ιωαννίνων, ευχαριστεί την Αριστούλα Θεμ. Καζαντζή, αντιπρόεδρο του παραρτήματος, για την οικονομική ενίσχυση με δέκα (10.000) χιλιάδες δραχμές, για δεύτερη φορά, στη μνήμη του αδελφού της Τάσου Καζαντζή, Αγωνιστή της Εθνικής Αντίστασης, που κατάγεται από την Ελάτη Ζαγορίου.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
Σίνα 4 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 79286 - 74.000

ΙΔΡΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔ.
† ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
† ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:
ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα
Τηλ. 30170
★
Υπεύθυνος Ύλης:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
4. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
5. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
6. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
7. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣ
8. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
9. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
10. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:
Συνδρομές, εισφορές, εμβάσματα:
ΘΑΝΑΣΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 45
και Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια συνδρομή δρχ. 2.500
★
Τυπογραφεία:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ
- Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41
(Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44